

له
بي پيلوٽه
الوتكي

د خان ساتلو

لارې
چارې

Download from: aghalibrary

دالی

د حق د لارې هغو ټولو شهیدانو ته چې د دې بې رحمه وسلې بنکار شوي.

فهرست

- 1..... د الوتکو لنډ تاريخ
- 3..... د الوتکو اقسام
- 5..... Boeing B-52
- 6..... MC-130 cargo plane
- 7..... Lockheed AC-130
- 9..... BLACK Hawk
- 11..... Apache AH-64
- 13..... Mil Mi-24
- 15..... MD 500 Defender

- 16..... د بې پلوتې الوتکې تاريخ
- 19..... آیا پرون يوه فيصله کونکې وسله ده؟
- 23..... ايا له پرون حملو نه ځان ساتل ممکن دي
- 23..... ذهني امادگي
- 24..... د غلط فهميو ختمول
- 25..... د پرون مخنيوی څنگه ممکن ده ؟
- 26..... د پرون له استعمال نه د دښمن مقصد څه دی ؟

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

- 27 ډرون څنگه کار کوي؟
- 28 ايم کيو ۱ پريډيټر (MQ-1 Predator)
- 29 ايم کيو ۹ ريپر (MQ-9 reaper)
- 30 AGM-114 Hellfire (توغندی)
- 32 د الوتکې کامرې
- 32 د طيارې په سر کې کامره
- 32 د ورځې کامره
- 33 انفراډ کامره
- 33 تهرمل کامره
- 34 د رادار کامره
- 35 د ډرون حملې مرحلې
- 35 اوله مرحله د جاسوس مرحله
- 35 د چپ په واسطه
- 36 د جاسوس له خوا په ليزر سره تعين
- 36 د جاسوس له خوا په رنگ سره تعين
- 36 له ځمکنی جاسوس نه ځان ساتل
- 43 دوهمه مرحله هوایي ترصد او حمله
- 43 په هوایي ترصد کې د هدف پېژندل
- 44 له هوایي ترصد نه ځان ساتل
- 47 په هدف باندې حمله
- 48 له ډرون حملې نه ځان ساتل

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

- 48 اول اصل د وخت اهميت پېژندل
- 49 دوهم اصل د د هنگامي حالاتو تعين (ايمرجنسي)
- 50 د طيارو تعداد
- 50 د سيمي اهميت
- 51 د پلگي تعلق
- 51 د مطلوبو مجاهدينو موجودگي
- 51 مراکزو ته د موټرو تگ را تگ
- 52 دريم اصل د پرون له نظره ځان پټول
- 52 يو څو هنگامي تدابير
- 52 انفرادي تدابير
- 53 له پرون حملو نه ده خپلو د مراکزو دفاع
- 56 اوله نقشه
- 57 دوهمه نقشه
- 58 د مرکز په سطحه احتياطي تدابير
- 59 د سفر په صورت کې احتياطي تدابير
- 62 دريمه مرحله له حملې وروسته مرحله
- 63 جي پي ايس (GPS)
- 68 ټيليفون

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

د الوتکي لنډ تاريخ

له اولې ورځې نه د انسان دا خواهش وو چې دی هم د مرغانو په څېر والوزي، په لومړيو کې به يې د حيواناتو له وزونو نه په استفادې د الوتلو کوشش کاوه ، خو کامياب نشو همدې ناکامۍ د انسان د الوتلو خواهش نور هم مضبوطولو چې تر کاميابۍ يې راوړس او .

ويلبر رائټ

ارويل رائټ

که څه هم د الوتکي ايجاد کونکي دوه وروڼه ارويل رائټ او ويلبر رائټ گڼل کيږي ،

خو ثابت وزر لرونکې الوتکې نظريه په ۱۷۹۹ کې جارج کيلي وړاندې کړې ده نوموړي تر ۱۸۵۰ پورې د گلايدر په نوم الوتکې طرحه ديڙان کړه.

جارج کيلي

د ۱۹۰۳ م په دسمبر مياشت کې دواړو وروڼو له ټولو پنزونو سره د خپلې الوتکې د لومړي پرواز لپاره د دسمبر ۱۴ ورځ وټاکله چې له بدمرغه دا هڅه يې کاميابه نشوه ، دوی د دويم ځل هڅې لپاره د دسمبر ۱۷ ورځ وټاکله چې د لومړي ځل

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

لپاره یی خپلې یو ماشینه
اولوتکې ته پرواز ورکړ او د تل
لپاره یې د الوتونکو انسانانو
په سر کې خپل نوم ثبت کړو .

دوی له دې وروسته خپلې
الوتکې ته افقي سکان یا هغه

اله د الوتکې په مخه کې ورافافه کړه چې له شاه څخه مخې ته یا یې
برعکس توازن برابر ساتي، یو کال وروسته یې یو بل عمودي سکان د
الوتکې په شا کې ځای پر ځای کړ چې په مرسته یې وکړای شي الوتکه
یو او بل لوري ته متمایله کړي او هم په یو لازم جگوالي کې الوتنه او
پرواز وکړي، په دې سربېره دوی بریالي شول چې له دريو اصلي خواوو
(اوپډوالي، سور او جگوالي) د الوتکې یو ډول والی یا موازنه وساتي، او
نورې کنترولېدونکې الې یې هم د الوتکې په اړه بڼه کې ځای په ځای
کړې.

د الوتکې د چټکتیا او تېز تگ لپاره یې یو گازویلي څلور سلنډره ماشین
څخه چې 12 اس ځواکه طاقت یې درلود استفاده وکړه، او د وزن
د کمولو لپاره یې د الوتکې په توکو کې له المونیم څخه کار واخیست

د رایټ وروڼو د خپلې ازموینې الوتنې لپاره په شمالي کارولینا کې د
Outer Banks سیمه وټاکله، دا داسې سیمه وه، چې د اوسپنې له پټلیو
او سړکونو څخه لرې وه او د سمندري بېړیو له تم ځایونو څخه یې ډېر
بڼه مناسب واټن درلود. رایټ وروڼه په لومړۍ آزمایش کې 17
دسیمبر 1903 (دا اوتکه اوس مهال واشینگتن ډي سي هوایی موزیم کی
ده) د دوی دوه وزرې الوتکې، په لومړنۍ ازموینه کې چې ویلبر رایټ

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

چلوله، د 120 فته واټن په 12 ثانيو کې طی کړ، او په اخرنی او اوږده الوتنه کې چې بياهم ويلبر رايت چلوله، ددوی الوتکې 852 فته واټن په 59 ثانيو کې وواهه.

په نړۍ کې د الوتکې دا لومړنی پیلوټ ځوانيمرگ شو او په 1912 م کال د می په دېرشمه ومړ.

ورور يې (ارویل) د 1948 م کال د جنوري په دېرشمه د 72 کلنی په عمر مړ شو.

د الوتکو اقسام

د بشر په لاس جوړو شويې الوتونکې وسيلې په دوو ټوليزو ډولونو ويشل شوې دي .

(۱) هوايي الوتکې (هغه وسایل چې په هوا کې الوتکې)

(۲) فضايی الوتکې (هغه طيارې چې په فضا کې الوتکې)

مخکې لدې چې د الوتکې په بيلابيلو ډولونو او اړخونو وغږيږو لومړی به د الوتکې د سپيډ يا چټکتيا په اړه بحث وکړو د سپيډ په نظر کې نيولو سره الوتکې په څلورو ډوله دي.

(۱) د آواز(صوت) له چټکتيا څخه په منډه کې کمزورې الوتکې .

(۲) د آواز(صوت) له چټکتيا سره په منډه کې مساوي الوتکې .

(۳) د آواز(صوت) له چټکتيا څخه په منډه کې تيزي الوتکې .

(۴) د آواز(صوت) له چټکتيا څخه په منډه کې ډېري تيزی الوتکې.

ددې ټولو الوتکو توپير په دې کې دی چې د غږ له چټکتيا څخه څومره تيزي دی يعنې په ثانيه کې ۲۶۸ متره واټن پرې کولای شي کنه .

د وزرونو په نظر کې نیولو سره د الوتکو پولونه

- د وزرونو په نظر کې نیولو سره الوتکې په دوه قسمه دي
- (۱) ثابت وزر لرونکې الوتکې = لکه عامي مسافر وړونکې الوتکې
- (۲) څرخیدونکي وزر لرونکې چورلکې = لکه هلیکوپتر

د پیلوټ یا ورسره ناستې عملې په نظر کې نیولو سره الوتکې په دوو ټولیزو ډلو وېشل شوې دي.

(۱) پیلوټ لرونکې الوتکې

(۲) بې پیلوټه الوتکې

(چې دلته زموږ بحث له دویم قسم الوتکو نه دي . خو د لا ډېر پوهاوي لپاره به د څو پیلوټ لرونکې الوتکو په اړه هم څه نا څه معلومات وړاندې کړو.)

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

Boeing B-52

د بي دوه پنځوس بم غورځونکې الوتکې له نوم سره تقريبا ټول افغانان
اشنا دي ، دا الوتکه چې په ۱۹۵۰ کال کې د امريکا هوايي ځواک جوړه
کړې ، او په ۱۹۵۲ کې يې خپل لومړنی پرواز ترسره کړ د ۷۰۰۰۰

پاؤنډه (۳۲۰۰۰ کيلو) وزني

وسلې ليدډولای شي او

کولای شي چې ۸۰۰۰ ميله

(۱۴۰۰۰ کيلومتره) بغير له

دوهم ځل په هوا کې له تېل

اچولو مزل وکړي .

الوتکه په ۸ تېرجېټ انجنونو

باندي سمباله ده .

- ۸۵ الوتکې يې تر استعمال لاندې دي .
- د اټومي وسلو د ليدډولو وړتيا لري خو تر اوسه يې د جگړې ميدان ته ندي وړې
- عمله : ۵ نفره : د الوتکې کپتان ، پيلوټ ، د رادار لارښود ، لارښونکی او مخابره چي افسران
- د وزرونو اوږد والی ۱۸۵ فټه (۵۶ متره) پراخوالی ۱۵۹ فټه (۴۸.۵ متره) جگوالی ۴۰ فټه (۱۲.۴ متره) وزن يې ۱۸۵۰۰۰ پاؤنډه (۸۳۰۰۰ کيلو)
- چټکتيا په ساعت کې ۶۵۰ ميله

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

- اوسني ماڀل يې کولای شي چې په ليزر رهبري کيدونکي بمونه وغورځوي.

اوس يې نور پرمختلي ماڀلونه هم جوړ شوي دي امريکا يې تر ۲۰۴۴ پورې د استعمالولو پلان لري .

MC-130 cargo plane

له ۱۹۶۷-۱۹۶۴ پورې د امريکا په کليفورنيا ايالت د (Lockheed Air Services (LAS له لورې جوړه شوې ده چې وروستی ماڀل يې په ۲۰۱۱ کې MC-130 تيار شوي هره يو يې له ۶۵ نه تر ۷۰ ميلونه ډالرو پورې اړخښت لري

دا الوتکه چې پوځيانو ته د مهماتو لکه ټانگونه او وسلې رسولو لپاره استعمالیږي، په هوا کې نورو الوتکو د تيل ورکولو ځانگړو ځواکونو ته د

مرستې رسول، او نورو موادو د ليريدولو لپاره ډيزاين شوې ده چې د امريکا د ځانگړو عملياتو د پلې تر استعمال لاندې وي .

د ننگرهار په اچين کې د بمونو مور (MOAB) چې ۳۰ فټه اوږدوالي او تر ۱۱ ټنو پورې وزن يې درلود هم د همدې الوتکې په مټ وغورځول شو .

- اوږدوالی ۹۹ فټه ۹ انچه (۳۰.۴ متره)
- د وزرونو تر منځ فاصله ۱۳۲ فټه ۷ انچه (۴۰.۳ متره)
- جگوالی ۳۸ فټه ۶ انچه (۱۱.۴ متره)

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

- خالي وزن ۷۲۸۹۲ پاؤنډه (۳۲۸۰۱ کيلو)
- تر ۱۵۵۰۰۰ پاؤنډه (۶۹۷۵۰ کيلو) پورې وزن پورته کولای شي
- ۴ تېرو جېټ انجنونه پکې لگېدلي چې هر يو يې د ۴۹۱۰ آس ځواک خاوند دی
- رينج ۲۷۰۰ ميله (۴۳۴۴ کيلومتره)
- سپيد ۳۰۰ ميله په ساعت کې
- تر ۳۳۰۰۰۰ فټه (۱۰۰۰۰) پورې لوړ پرواز کولای شي .
- عمله : ۵ نفره : د الوتکې کپتان ، پيلوټ ، د راپار لارښود ، لارښونکی او مخابرهچي افسران
- له عملي نه بغير د ۷۷ نفرو د ليرېدولو صلاحيت لري .

MC 130 نورو الوتکو د تيل ورکولو

Lockheed AC-130

لاک هيډ اي سي ۱۳۰ په درنو وسلو سمبال الوتکه ده چې په افغانستان کې د امريکايي يرغل په لومړيو شپو او ورځو کې د سپيشل فورس له لورې استعمالیده چې ډېر مجاهدين او

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

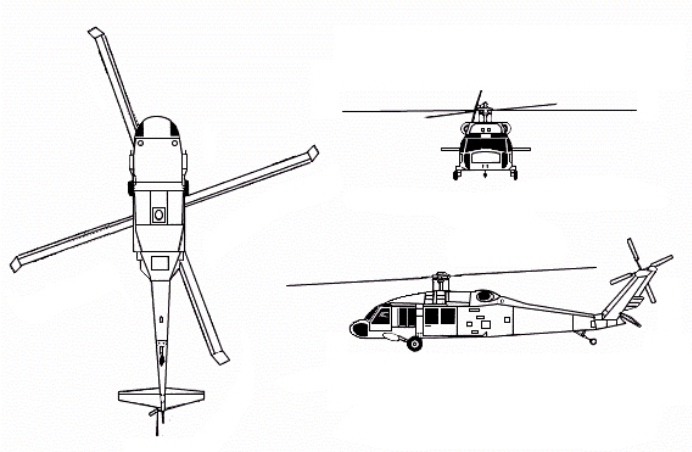
عام خلک يې شهيدان کړل په قلعه جنگې باندې بمبار ، هلمند ، کندهار کندز او او مزار شريف غرض دا چې په ټول هيواد کې يې د شپنيو عملياتو په وخت زيات مجاهدين شهيدان کړي.

دا الوتکه چې په يو M102 howitzer (۱۰۵) ملي متري توپ (يو نيم ټن وزن او ۱۱۵۰۰ متره رينج يې دي) ، يوه L/60 Bofors cannon (۴۰ ملي متره توپ) او يو ۲۰ ملي متري توپ M61 Vulcan cannon باندې سمباله ده . اکثر په شپنيو عملياتو کې استعمالېږي چې په FLIR او شپنيو کامرو يا نايټ ويژن باندې سمبالې دي .

- عمله ۱۳ نفره : ۵ افسران (پيلوټ ، معاون پيلوټ ، لارښود ، کپتان او مخابره چي .
- عام عسکر ۸ نفره (انجينر ، تخنيکار ، د حرارت درلودنکو موجوداتو موندونکی ، له فايبر ورسته د توپونو پکونکی ، ۴ پزې کونکي)
- اوږدوالی ۹۷ فټه (۲۹.۸ متره)
- د وزرونو پراخوالی ۱۳۴ فټه (۴۰.۴ متره)
- جگوالی ۳۸ فټه ۶ انچه (۱۱.۷ متره)
- له وسلو سره وزن ۱۲۲۴۰۰ پاؤنډه (۵۵۵۲۰ کيلو)
- سپيد ۳۰۰ ميله په ساعت کې
- ۳۰۰۰۰ فټه (۹۱۰۰ متره) لوړ پرواز کوي .

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

بلیک ھاڪ BLACK Hawk

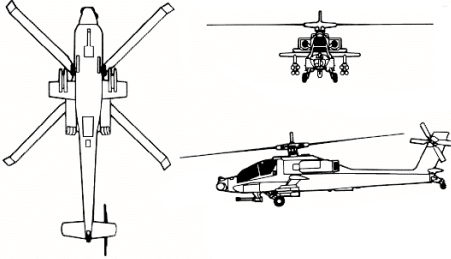

UH-60 Black hawk د امريکايي کمپني سيکور سکی لخوا په ۱۹۷۴ کي جوړه شوې او نړی ته په ۱۹۷۹ کال کي ورمعرفي شوه. UH-60 Black hawk د امريکايي پوځ لخوا تر ټولو ډېره استعمالېدونکي الوتکه ده.

- ۱۷ نفرو سره سره سامان هم نقل کولای شي.
- عمله : دوه پيلوټان او نښه ويشتونکي.
- ۱۹.۷۶ متره اوږد او ۵.۳ متره جگ دی.
- د لويې پنکې اوږدوالی ۱۶.۳۸ متره
- د وړې پنکې اوږدوالی ۱۷ فټه
- وزن ۶۱۹۱ کيلو گرامه
- ۱۰۶۶۰ کيلو اضافه وزن لېږدولای شي.
- ۲۹۵ کيلومتره په ساعت کي مزل کولای شي.

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

- وسلې: په دروازو کې دواړه طرفو ته یوه یوه M134
Minigun چې په یوه دقیقه کې ۲۰۰۰-۶۰۰۰ پورې پزې
کولای شي، Hill fire مزائل چې د ډرون، جټ، کشتی او
تانک له لارې فایر کیدای شي، Stinger missile سټینگر،
او واره راکټونه.
- دا الوتکي د مختلفو چارو د ترسره کولو وړتیا لري لکه
ځانگړو عملیاتو ته د ځواکونواو مهماتو رسول، د زخمیانو
انتقال، دملکي او کاروباري خلکو لپاره هم جوړې شوې
دی.
- تر اوسه پورې ۴۰۰۰ دانې جوړې شوې چې تر ۲۰۰۰
زیاتې یې یواځې د امریکایي پوځ ملکیت دي.
- هره یوه یې تر ۲۱ میلیونه ډالرو پورې قیمت لري.

د امریکا له لورې جوړه شوې
یوه حمله کونکې یا ګن شپ
هلي کاپټر دی، چې په ۱۹۷۵
کې د بویینګ ډیفنس سپیس
اېنډ سیکورټي کمپنی لخوا د
امریکایی پوځ لپاره جوړه

شوه، له امریکا سره سره یې
برطانیه، جاپان، اسرائیل، نېدرلېنډ، سینګاپور او متحده عرب امارات
استعمالوي. امریکا په عراق او افغانستان کې استعمال کړې او
اسرائیل یې بیا په غزه او لبنان کې استعمالوي.

● عمله: پیلوټ او معاون پیلوټ

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

- اوږدوالی ۱۷.۷۳ متره
- پټکه ۱۴.۶۳ متره
- جگوالی ۳.۸۷ متره
- خالي وزن ۵۱۶۵ کيلوگرامه
- له وسلو سره وزن ۸۰۰۰ کيلو گرامه
- د وزن اوچتولو آخری حد ۱۰۴۵۰ کيلو گرامه
- سپيد ۳۷۵ کلومتره په ساعت کې
- په يوار پرواز کولو سره کولای شي ۱۹۰۰ کيلومتره سفر وکړي بغير له تېل اچول.
- په منت کې د پورته کېدلو اندازه ۲۵۰۰ فته
- د پرواز آخري حد ۶۰۰۰ متره
- دوه انجنه که يو خراب شي يا ولگيږي، دوهم انجن کولای شي الوتکې ته پرواز ورکړي.
- د طيارې په پوزه کې دوې کمرې يوه د شپې او بله FLIR لگېدلې دي.
- وسلې: يو ۳۰ ملي متره توپ سره له ۱۲۰۰ مرميو تر الوتکه لاندې، څلور دمزالو يا بمونو تېلو ځايونه چې AGM 114 HYDRA , AIM STINGER , HILLFIRE راکټونه وريپورې تېل کېدای شي.
- تر اوسه پورې ۲۰۰۰ زياتې جوړې شوې.

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

- هره يوه بېي تر ۳۵ ميليونه ډالره پورې قيمت لري.

Mil Mi-24

يوه لويه گنښپ او ترانسپورتي ه الوتکه ده. چې له دوو پيلوتانو سره کولای شي ۸ نفره ولېږدوي. په ۱۹۶۹ کې Mil Moscow

plane planet لخوا

ی روسي هوايي

خُواک لپاره جوړه

شوه، د روسانو له

لورې په افغانستان

کې ډېره زياته

استعمال شوه، لومړی الوتکه د ۱۹۷۹ په اپرېل مياشت کې راولېږل سوه ترڅو د مجاهدينو په خوندي ځايونو بمبار وکړي په ۱۹۸۶ کې افغانانو ددې طيارې ضد سټينگر مزائل تر لاسه کړل چې د

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

طيارې د انجن په گرمائش پسې تلل. له روسيې سره سره يې
امريكا، پاكستان، افغانستان، چين ايران، هندوستان او....
استعمالوي.

- عمله: دوه پيلوټان او يو افسر
- ۸ اضافي نفر يا ۴ زخميان او يا هم ۲۴۰۰ كلو اضافي
بمونه او مرميو د لېږدولو توان لري.
- اوږدوالی ۱۹.۷۹ متره
- جگوالی ۶.۵ متره
- خالي وزن ۸۵۰۰۰ كيلو
- په وسلو بار وزن ۱۲۰۰۰ كيلو
- دوه انجنونه كه يو خراب شي دوهم كولاى شي طيارې ته
پرواز وركړي.
- سپيد ۳۲۵ كيلومتر په ساعت كې.
- د پورته كېدلو آخري حد ۴۹۰۰ متره
- وسلې: يوه ۱۲.۷ ملي متره دهشكه ۱۴۰۰ مرميو سره، دوه
ميله دهشكه تر طيارې لاندې له ۷۰۰ مرميو سره، په
كهړكيو كې دوې پيكاوې، دوه ۲۵۰ كيلو بمونه، واړه راکټونه
او د څلور د ټانگ ضد مزايل.
- هره يوه يې ۱۲ ميليونه ډالره قيمت لري.

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

- تر اوسه پورې ۲۶۰۰ جوړې شوې دي.

MD 500 Defender

MD 500 د مختلفو غرضونو لپاره استعمالېدونکې کوچنۍ الوتکه ده، د ويتنام له جگړې وروسته امریکایانو یوې داسې طیارې ته ضرورت وي چې په مختلفو بخشونو کې ورنه کار واخلي او هم یې مصرف کم وي، ددې غرض لپاره Hughes Helicopters کمپنی MD 500 Defender په ۱۹۷۶ کې جوړه کړه چې کولای یې شول او وسلې او افراد ولېږدوي. تر ټولو لوی خریدار یې کېنیا وه ځکه دوي ته د گنشیپ الوتکې په قیمت باندې دوي MD 500 الوتکې لوبدلې چې هم یې کولای شول ټانگونه او موټر له منځه یوسي او هم د افرادو د انتقال لپاره ورنه کار واخلي.

- عمله: یو پیلوټ او یو نښه ویشتونکی (یو پیلوټ هم کافي ده)
- د ۵ افرادو د لېږدولو توان لري.
- اوږدوالی ۷.۱ متره
- جگوالی ۲.۵۹ متره
- خالي وزن ۵۳۶ کیلو گرامه
- د وزن او چټولو اخری حد ۱۳۶۰ کیلو گرامه
- یو انجن
- سپید ۲۵۷ کیلو متره په ساعت کې

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

- د پرواز آخري حد ۴۲۰۰ متره
 - په دقیقه کې د پورته کېدلو اندازه: ۱۶۵۰ فته
- وسلې: څلور د ټانگ ضد راکټونه يا دوې M134 Minigun سره له مرميو يا ۴ سټينگر مزایل او يا هم دوه د وپورا کټونو ویشتونکې عرادې.

د بې پلوتې الوتکې تاريخ

په جگړه کې د جاسوسي الوتکو استعمال د لومړي ځل لپاره د امريکا له طرفه د سړې جگړې په مهال د روس په خلاف وشو ، ددې جاسوسې طيارې نوم يوتو وو ، د روس په خلاف يې لومړی پرواز له پيښور سره نږدې د بډه بئر له هوايي اډې نه په ۱۹۶۰ کې وشو ، چې په بدل کې يې روسانو پر پاکستان د اټوم بم اچولو اختار ورکړه . ددې الوتکې تر ټولو لويه کاميابي په کيوبا کې د روسي مزائلو عکسونه اخيستل وو چې نړۍ يې د اټومي جگړې پر خوله ودروله .

خو دا الوتکه بې پيلوټه نه وه چې کولای يې شول يواځې د څو ساعته لپاره پرواز وکړي ، صرف ساده عکسونه يې اخيستل ویدیو يې نشوه

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

کولای ، ددې خبرې امکان وو چې کوم هدف نن پر یوه ځای دی ممکن سبا یې ځای بدل شي ، د پیلوټ د مرگ یا نیول کېدو خطرهم وه.

د پیلوټ د مسئلې د حل په موخه په شپيتمه لسيزه کې امریکا د جاسوسي ستلايټ انتظام وکو خو دې هم کولای شول چې صرف ساده عکسونه واخلي او تر مخکې پورې ددې عکسونو رسيدل هم ډېر وخت غوښت، دې ستلايټ به دا عکسونه په فضا کې نشرول چې ورسته به بيا د يوې ځانگړې الوتکې په مټ ترلاسه کيدل .

په ۱۹۸۲ کې اسرئلو په لبنان کې د روسي ساخته مزائلو او رادار سسټم د موندلو او له منځه وړلو په موخه د (pioneer) پائی نټر په نوم جاسوسي الوتکه جوړه کړې ددې الوتکې خصوصيت داوو چې د تصوير اخيستلو پر ځای يې په ژوندی بڼه ويډيو خپل مرکز ته لېږدوله، اسرئلو له جاسوسي طيارو سره جنگي الوتکې هم د لبنان فضا ته ولېږلې لبناني پوځ په دې گمان چې گواکي جنگي الوتکې دي خپل رادار سسټم فعال کړ ، جاسوسي طيارو وکولای شول چې ددې رادار سسټم ويډيو جنگي الوتکو ته ورکړي او هغوی د لبنان رادار او مزائل سسټم له منځه يووړ دا د جگړې په تاريخ کې يو انقلابي بدلون وو.

د جاسوسي طيارو په دې ابتدائي دور کې ډېرې طيارې امریکا او اسرئلو جوړې کړې ، خو دې ټولو کولای شول د محدود وخت لپاره په يوه محدوده فضا کې پاته شي ، يو داسې الوتکې ته ضرورت وو چې بې له پيلوټه وکولای شی والوزي ، په هوا کې د ډېر وخت لپاره پاته شي ، د ډېر واټن د وهلو صلاحيت ولري او وکولای شي خپل مرکز ته په ژوندی

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

بڼه (live) ویدیو راولیږي . ددې ټولو چارو لپاره دا ضروري وه چې طیاره له مصنوعي سپورمکی (سټلائټ) سره وصل شي .

امریکا خپله ډرون طیاره (ایم کیو ۱ پریډیټر (MQ-1 Predator) په دې ټولو صلاحیتونه سمبال کړه او لومړی استعمال یې د بوسنیا په جنگ کې وشو (دې جگړه د سربیا او بوسنیا تر منځ له ۱۹۹۲ نه بیا تر ۱۹۹۵ پورې دوام وکړ چې تر ۱۰۰۰۰۰ د زیاتو انسانانو ژوند یې واخیست)

پدې جگړه کې ډرون صرف د جاسوسی تر حده پورې محدوده وه ، د ډرون استعمال د جاسوسي او خپل هدف د ویشتلو لپاره د لومړي ځل لپاره په یمن کې د شهید شیخ ابو علي الحارثي په موټر باندې شوه.

شهید شیخ ابو علي الحارثي

په افغانستان کې د ډرون لومړي حمله د امیر المؤمنین ملا محمد عمر مجاهد په موټر باندې په ۲۰۰۱-۱۰-۷ کې ترسره شوه د امریکایي پوځیانو په خبره، له بې پیلوټه الوتکې توغول شوی Hellfire توغندی د ملا محمد عمر مجاهد رحمه الله د ساتونکو پر موټر ولگېد، چې څو تنه ساتونکي یې شهیدان شول؛ څو پخپله ملا محمد عمر مجاهد رحمه الله له بریده روغ ووت. دا الوتکه اوس د امریکا په یوه میوزیم کې ایښول شوې ده. دې الوتکې ته د (Predator No. 3034) نوم ورکړل شوی دی. لدې وروسته د ډرون استعمال تر افغانستان ، پاکستان ، عراق ، صومالیه او سوریې وغیره پورې پراخ شو.

آيا پرون يوه فيصله کونکې وسله ده؟

فيصله کونکې وسله هغه وي چې په يو وار مخالف طرف ته دومره زيان ورسوي چې په لږ وخت کې يې جبيړه کول ناممکن وي ، پدې شکل سره ددې وسلې لرونکي طرف خوا درنه شي او جگړه دده په حق تمامه شي ، په تاريخ کې ډېرې فيصله کونکې وسلې استعمال شوې دي ، مور به يو نظر دې اړخ ته هم واچوو ،

جنگ جسر او فيلان

د حضرت عمر رضی الله عنه د خلافت په دور کې له ايرانيانو سره په جگړو کې يو د جنگ جسر (د پل جگړه) په نوم ياديږي، په دې جگړه کې د مسلمانانو امير ابو عبید الثقفی وو او د ايراني لښکر مشر بهمن جادويه وو نوموړي ابو عبیده ته وويل چې تاسو تر فرات را اوړئ که موږ درشو هغه دا د مسلمانانو بې همتي وبلله چې په دښمن پسې دې ورنشي او د عمر رضی الله عنه دا خبره يې له ياده ويستې چې ورته د رخصتي په وخت کې يې ورته کړې وه (چې ته د مکر او خيانتونو ځمکې ته روان يې) او تر سيند پورې ووت. څېر پوره واقعه د تاريخ په کتابونو کې شته. کله چې جگړه خپل اوج ته رسېدلې وه ايرانيانو خپل جنگي فيلان د جگړې ميدان ته داخل کړل . عرب او د هغوی آسونه لدې مخکې له فيلانو سره اشنا نه وو تر ۴۰۰۰ پورې مسلمانان شهيدان شول پخپله ابو عبیده رضی الله عنه د يو فيل تر پښه لاندې شو او پوښتی يې ماتې شوې. له ده وروسته يو په بل پسې ۶ اميران نور هم شهيدان شول ۷م امير مثنی فارسه وکولای شول مسلمانان له

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

دې جگړې نه پر شا کړې او تر مدينې پورې خپل لښکر په مات او گوډ حالت کې ورسوي.... مثنی دوهم وار وکولای شول د سیند دې غاړې ته د بویب په مقام کې ایرانیانو ته ماتې ورکړه... د فیلانو حل یې دا راویست چې فیلان به یې په سترگو او سوند په نیزو وهل چې په دې سره به فیلان وترهیدل او د خپلو صفونو په منځ کې به یې گډوډی خپروله .

د دیبل جنگ او منجنیق

محمد بن قاسم پر سنده د حملې په مهال د دیبل (له اوسنۍ کراچي نه ۳۷ میله لرې یو زور بندر دی) پر بندر باندې چې هغه وخت د سنده پلازمینه وو ، د منجنیق لویې ډبرې (کاني) وویشتې چې یوه یې د لوی مندر پر سر ولاړ بیرغ باندې ولگېده ، دا هندوانو بدشگوني وگڼله او تسلیم شول . پدې جگړه کې منجنیق د یوې فیصله کونکې وسلې په حیث پاته شو .

صلیبي جگړې او د اور کټوې

د صلیبي جگړو پر مهال صلاح الدین ایوبي په منجنیق کې له ډبرو سره د اور کټوې هم غورځولې کله چې به یې دا کټوې د دښمن د کلا په لور وویشتي هلته له لگیدو ورسته به ماتې شوې او په قلعه کې به یې اور بل کړ . چې صلیبیانو ته یې زیات تاوان ورساوو، دا په نورو جنگونو کې هم د یو فیصله کونکې وسلې په طور ثابتې شوې .

د ام درمان جگړه او ماشیندار

ماشین دار (ضربه کونکې وسله لکه ثقیل، دهشکه وغیره) په نولسمه او د شلمې پېړۍ تر اولو پورې د یوې فیصله کونکې وسلې په حیث پاته وه . دا رنگه یو جنگ د مهدي سوډاني او د برطانوي فوځ تر منځ د

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

ام درمان په مقام باندې وشو چې د مهدي په زرهاوؤ مجاهدين د ماشيندار په خلاف د دفاعي حکمت عملي نه درلودلو له وجې په شهادت ورسيدل .

لومړی نړيواله جگړه او توپ

په لومړی نړيواله جگړه کې له ماشيندار سره سره توپ هم د يوې فيصله کونکې وسلې په حيث ثابت شو چې د اروپا په ميدانونو کې دواړو طرفونو هيڅ پرمختگ نشو کولای په نتيجه کې برطانيه او فرانسه يو طرف او جرمنی ددوي په مقابل کې خندقونه وکيندل او کپناستل ، په دې جگړه کې ټانگ بلاخره د ماشيندار ضد وخت.

دويمه نړيواله جگړه ټانگ او اټوم بم

په دويمه نړيواله جگړه کې جرمني پوځيانو ټانگ په داسې مهارت سره د يوې فيصله کونکې وسلې په توگه استعمال کړ ، چې د اروپا او روس ډېرې سيمې يې ونيولې ، بل خوا امريکا جاپان ته د ماتې ورکولو په موخه اټوم بم د يوې فيصله کونکې وسلې په توگه استعمال کړ.

د روس خلاف د افغانانو جهاد او روسي هليکوپتر

د مجاهدينو په خلاف روسي څرخکې يوه فيصله کونکې وسله وه خو د راکټ لانچر او سټنګر مزائلوپه راتگ سره دې وسلې زيات کار ونکړ.

اوسنی جهاد او ډرون

د مجاهدينوپه خلاف د ډرون حملې شروع اسرائيلو له فلسطينه کړې ، په دې حملو کې يې د فلسطيني مجاهدينو مشران په نښه کول ، شيخ احمد ياسين عرفات هم پدې کې شامل وو . لدې کاميابي وروسته

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

امريکايانو ډرون د لومړي ځل لپاره د بوسنيا په جنگ کې استعمال کړه ، دا اول وار وو چې امريکايانو ته د جگړې د تصويرونو پر ځای په ژوندی بڼه وښودل ، دې پرمختگ ته د جگړيزو چارو کارپوهان په عسکري دنيا کې د يو انقلاب په سترگه گوري .دې انقلاب په مټ امريکايانو وکولای شول چې د جگړې په ميدان کې د دښمن په اړه پروخت او سم معلومات ترلاسه کړي ، بيا د يماني مجاهدينو قائد شيخ ابو علي الحارثي په موټر باندې د يمين په يوه صحرا کې د ډرون په مټ حمله وشوه چې پدې کې شيخ ابو علي الحارثي په شهادت ورسيد ، دا د مجاهدينو په خلاف د ډرون لومړی استعمال وو .

خلاصه دا چې تر اوسه پورې ډرون په دې جگړه کې د يوې فيصله کونکې جگړې حيثيت لري چې د مجاهدينو په افرادي قوت کې مسلسل د کمې سبب ده ، په ډرون حمله کې د مجاهدينو مشران (شهيد اميرالمؤمنين ملا اختر محمد منصور ، شهيد بدر الدين حقاني ، شهيد مولوي سنگين فاتح او) عام مجاهدين او زيات شمېر ملکي خلک شهيدان شوي او کيږي ، لدې سره مجاهدينو او ملکي خلگو ته د دروند مالي زيان سبب هم کيږي ، د ډرون حملې د خطر له وجې مجاهدين خپل ډېری جهادي کارونه مؤخر يا معطل کوي ، لدې سره سره يې په هغو سيمو کې چې د مجاهدينو تر تسلط لاندې دي د ملکي خلکو ژوند تريخ کړی ، که په دې صورت کې موږ د ډرون په خلاف د يو دفاعي حکمت عملي په جوړولو کې کامياب نشو او ډرون همداسي خپل کارونه کوي لږې نده چې امريکايان به په خپلو هغو مذمو مقاصدو کې په جزوي توگه کامياب شي د کومو د حصول لپاره چې يې ډرون حملې شروع کړې دي .

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

ايا له ډرون حملو نه ځان ساتل ممکن دي

زموږ په نظر د ډرون حملې په خلاف دفاع او ددې د حملې له وجې پېښېدونکي نقصانونه د امکان تر حده کمېدلای شي لکه څنگه چې مجاهدين د ډرون حملو نښه وي نو دا ضروري ده چې مجاهدين په خپله ددې مخنيوی وکړي ، ډرون يو داسې فيصله کونکې وسله وگڼي چې له وجې يې دوی ته دومره زیان رسيږي چې له وجې يې جهادي سلسله د سستی ښکار کيدای شي ، نه يواځې دا بلکې ډرون د اوسنی جگړې يوه مستقلة حصه وگڼي ، د ډرون په اړه خپلې غلط فهمی ختمې کړي او د حل لپاره يې په ذهني توگه تيار شي .

ذهني امدگي

ددې مسئلې د حل لپاره تر ټولو لوی ضرورت په ذهني توگه تياری دی، زموږ رایه ده چې مجاهدين کوم شی اهم او ضروري وبولي د هغه د خپلولو او زده کولو لپاره هر ممکن کوشش کوي مجاهدينو چې بارودو ته اهميت ورکړ د مهارت يې پکې حاصل کو، مگر مجاهدينو ډرون ته هغه اهميت ورکړ چې ورکول په کار وو . شايد له همدې وجې يې تر اوسه حل نشو پيدا ، ضرورت ددې خبرې دی چې مجاهدين ډرون يو نوې طريقه وگڼي او د ناکامولو لپاره يې خپل ټول صلاحيتونه په کار واچوي . د بعض مجاهدينو له رویو خو داسې معلوميږي لکه دوی چې د جهاد لپاره راغلي وي خو د جنگ لپاره نه ، يعنې جهاد د عبادت په نيت کوي خو پدې لار کې له عسکري نظره احتياطي تدابير نه عملي کوي ، مجاهدينو ته په کار دي چې د ډرون جنگ د يو مستقل جنگ په حيث واخلي کنه دا به دومره نقصان ورته ورسوي چې تر ډېره وخته به يې ازاله ممکنه نه وي . د هر شي مقابله ممکنه ده خو ددې لپاره ذهني او عملي تياری ضروري دی .

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

بعض مجاهدين په تقدير او توکل د ناسم پوهاوي له وجې د ډرون په خلاف احتياطي تدابير لدې وجې ترک کوي چې دا د توکل منافي دی ، په تقدير باندې ايمان زموږ د عقائدو حصه ده ، لدې بغير څوک مسلمان کيدلای نشي ، خو په جهاد کې له ځانه د دفاع احکامات هم په شريعت کې په ډېر وضاحت سره موجود دي ، په دې دوو کې هېڅ قسمه تعارض نشته . لدې وجې موږ په تقدير باندې ايمان هم لرو او هغه څه چې راته ضرر رسوي د شريعت د احکاماتو په رڼا کې د هغوي لپاره احتياطي تدابير هم نيسو .

د غلط فهميو ختمول

د ډرون په اړه د مجاهدينو په منځ کې بعض غلط فهمی دي لومړی ددې غلط فهميو ختمول پکار دي ، مثلا د بعض مجاهدينو دا خيال دی چې ډرون له ځمکني جاسوس نه بغير حمله نشي کولای، خو دا خيال يې سراسر غلط دی په ډرون کې دا صلاحيت شته چې بغير له جاسوسه ويشتل کولای شي . (دا چې له زميني جاسوس نه کله کار اخيستل کيږي دا به وروسته ذکر شي .)

بعض مجاهدين له څو بنيادي تدابيرو کولو وروسته دا فکر کوي چې د ډرون مخه يې کاملاً ونيوله ددې وجه دا وي چې دوی له ځمکني جاسوس نه نيولې بيا د ډرون حملې پورې ټول حالات نه ارزوي .

يوه بله غلط فهمي د مجاهدينو تر منځ دا ده چې که جاسوسان ختم کړو ډرون په خپله ختمیږي په بعض مواردو کې دا خبره صحيح ده خو د جاسوس مسئله په هر جنگ کې وي دا کمېدلای شي خو يو مخ ختمول يې ناممکن دي .

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

د ډرون مخنيوی څنگه ممکن ده ؟

د ډرون حتمي مخنيوي يواځې په هغه وسلې سره ممکن دی چې په هوا کې يې راغورځوي ، داسي وسله فعل حال له مجاهدينو سره نشته، په هر صورت له هرې نوې او فيصله کونکې وسلې سره د مقابلي طريقه داده چې :

- تر ټولو لومړي ددې وسلې د استعمال مقاصد پيژندل .
- دا وسله څنگه کار کوي ؟ پدې باندې ځان پوهول.
- د دښمن له طرفه ددې وسلې د استعمال په طريقه باندې ځان پوهول .

که چېرې موږ په دې دريو مرحلو باندې ځان پوه کړو نو موږ ددې وسلې په کمزوريانو باندې پوهېدلای شو . د دښمن له نيمگړتياوو فائده اخيستل او ورسره د ده دقوت له شره د ځان ساتل د جنگ يو اصل دی . د ډرون له شره د ځان ساتلو لپاره د مجاهدينو کوششونه په دوو حصو تقسيمولای شو .

- عارضي مخنيوی
- مستقل مخنيوی

تر څو پورې چې د ډرون کوم مستقل مخنيوی نوي شوی يعني داسې اسلحه د مجاهدينو لاس ته ورنشي چې ډرون ورباندې راوغورځوي ، تر هغه بايد مجاهدين په دفاعي حالت کې قرار ولري .

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

د پرون له استعمال نه د دښمن مقصد څه دی ؟

په چریکي جگړه کې بنکېل د هر طرف دا غوښتنه وي چې جانب مقابل ته دومره زیان ورسوي چې په کم وخت کې ده هغه جبیړه کول ممکن نه وي. د پرون اصل مقصد هم دادی ، خو لدې سره سره د دښمن پیر ضمنی مقاصد هم په نظر کې لري.

- د مجاهدینو په معمولاتو باندې نظر ساتل او په اړه یې اړین معلومات راغونډول تر څو د ممکنې خطرې په وخت کې یې مخنیوی وشي .
- مجاهدین له خپلو محفوظو مرکزونو نه محرومول .
- جهادي مشران په نښه کول تر څو د مجاهدینو روحیه کمزورې شي .
- د مجاهدینو منځنی مشران په نښه کول تر څو عام مجاهدین له نښه تربیت نه محروم شي ، ددې اثرات عموماً د پېر وخت لپاره وي.

د دښمن ددې مقاصدو په مقابله کې له داسې پلان نه کار اخیستل چې د مجاهدینو زیان هم کم شي او جهادي چارې هم په سمه توګه ترسره شي . د دې هدف د حاصلولو لپاره باید مجاهدین د پرون ټولې حملې په غور سره تر نظر تېرې کړې ، د حملې ټول مراحل تعیین کړي او په اړه یې یو تربیتي پروګرام جوړ شي او د معسکراتو د نصاب جزء وگرځول شي .

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

پرون څنگه کار کوي ؟

د طیارې خصوصیتونه او اقسام

پرون طیارې پېر زیات اقسام لري ، د جاسوسي او قتل لپاره ، د عکاسي لپاره، پرون امبولانسونه او.....

خو په افغانستان کې چې د پرون نوم یاد شي سم دلاسه د هر چا ذهن ته د هغه خونخوار قاتل څېره مخته درېږي چې په زرهاوو بیگناه مسلمانان یې شهیدان کړي او شهیدانوي یې .

د مجاهدینو په خلاف امریکا دوه قسمه پرون استعمالوي

- ایم کیو ۱ پریډیټر (MQ-1 Predator) چې د دو مزائلو د ویشتلو ځواک لري

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

- ایم کیو ۹ ریپر (MQ-9 reaper) چې د شپږو مزائلو د ویشتلو ځواک لري

ایم کیو ۱ پریډیټر (MQ-1 Predator)

دا الوتکه د امریکا هغه لومړی بې پیلوټه ده چې دوی ورنه د جاسوسی او جگړې دواړو لپاره کار اخلي. د جنرل اټامیکس اناروتیکل سسټم لخوا په جوړه شوي په ۱۹۹۴ کې یې خپل لومړی پرواز تر سره کړ او د

۱۹۹۵ په جولای میاشت کې نړۍ ته ور وپېژندل شوه، ددې طیارې د جوړولو په پروگرام باندې د امریکا ۲.۳۸ بیلیونه ډالر مصرف شوي او هره یو یې تر ۴ میلیونه ډالره پورې قیمت لري. د ۲۰۱۸

کال د مارچ په ۹ باندې له خپلې دندې نه منفک (ریتائر) شوه ځای یې ایم کیو ۹ ریپر (MQ-9 reaper) ونیو.

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

- عملہ : یہ زمکہ باندی درې نفرہ کنٹرولونکو ته اړتيا لري (پیلوټ ، کشفونکی ، څارونکی افسر)
- اوږدوالی : ۲۸ فټه (۸.۲۲ متره)
- د وزرونو پراخوالی : ۴۸ فټه (۱۴.۸ متره)
- جگوالی : ۶.۹ فټه (۲.۱ متره)
- خالی وزن ۵۱۲ کلو
- له وسلو سره وزن ۱۰۲۰ کلو
- سپید ۱۳۵ میلہ په ساعت کې (۲۱۷ کلومیتره)
- رینج ۱۱۰۰ کلومیتره
- حد پرواز ۲۵۰۰۰ فټه (۷۶۲۰ متره)
- وسله : دوه (د دوزخ اور توغندی) AGM-114 Hellfire

ایم کیو ۹ ریپر (MQ-9 reaper)

ایم کیو ۹ ریپر (MQ-9 reaper) هم د ایم کیو ۱ پریڈیټر (MQ-1 Predator) په څېر جنرل اټامکس له خوا په ۲۰۰۷ کال کې جوړه شوې ده . خو له پریڈیټر نه یې صلاحیتونه زیات دي د جوړولو په پروگرام یې 16 بیلونه پالر لگېدلي او هره یوه یې ۱۹ میلونه پالره شاوخوا

قیمت لري . د امریکا د فضائی ادارې ناسا په گډون یې پېر هیوادونه لکه برطانییا ، استرلیا، جرمنی فرانس، اټلی او..... استعمالوي.یو پیلوټ کولای شی دوه یې درې الوتکې په یو وار کنټرول کړی خو هدف یواځې په یوه باندې ویشتلې شي .

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

- عملہ ۲ نفرہ پہ حُکمہ (پیلوٹ او معاون پی) .
- اوڀدوالی ۳۶ فٽہ (۱۱ مترہ)
- د وزرونو تر مینخ فاصله ۶۵ فٽہ (۲۰)
- جگوالی ۱۲ فٽہ (۳ مترہ)
- خالی وزن ۲۲۲۳ کیلو
- د وزن اوچتولو معیار ۴۷۶۰ کیلو
- د تیلو د خایولو ورتیا ۱۸۰۰ کیلو
- د وسلو وزن ۱۷۰۰ کیلو
- سپید ۳۰۰ میلہ پہ ساعت کی (۴۸۲ کیلو مترہ)
- رینج ۱۸۵۲ کیلومترہ
- پرواز ۲۴ ساعتہ له وسلو سره ۱۴ ساعتہ
- د الوتلو جگوالی ۵۰۰۰۰ فٽہ (۱۵۰۰۰ کیلو مترہ)
- خلورو هیل فایر مزایل چي هر یویي ۴۶ کیلو دی او دوه ۲۳۰ کیلو وزن داره په لیزر سره رهبری کیدونکی بمونه لیدولای شي .

AGM-114 Hellfire (ای جی ایم هیل فایر یا دوزخی اور)

هیل فایر توغندی له هوا نه مخکي ته توغول کېدونکی میزائل دی . په لومړیو کې د زغروالو موټرو او ټانگ ضد په حیث استعمالیدل ورسته

یې استعمال پراخ شو او اوس د افرادو لپاره هم استعمالیږي له هوا، سمندر وچي او ډرون نه ویشتل

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

کیدلای شي په لیزر سره رهبري کيږي خو AGM-114L Hellfire په رادار او لیزر دواړو سره رهبري کيږي . یعنی په هدف باندي د لیزر شعاع اچول کيږي د مزایل په سر کې سنسر دا رڼا کشف کوي او هدف له منځه وړی چې دا رڼا د شپې په دوربین یا په هغو کامرو چې د IR light (انفراری رڼا) د لیدلو صلاحیت ولری لیدل کیدلای شی.

ددې مزائل مختلف ماډلونه شته چې بعض یی د پیاده افرادو ویشتلو لپاره بعض د ودانیو او ګاډو لپاره خو یو ماډل چې هیلفایر پی ماډل ورته وایی په هدف پسې د ګرځېدلو صلاحیت هم لري .له فایر کیدلو ورسته په ۶ یا ۸ ثانیو کې خپل هدف ته ځان رسوي د ویشتلو زاویه یې ۷۵ درجې ده ، همدا ۸ ثانیې د مجاهد لپاره قیمتي وخت دی تر څو وکولای شي له ګوزاره ځان وساتي او یا

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

د الوتکې کامرې

ډرون په ډېرو قوي کامرو سمباله ده چې شمير يې ۵ ته رسېږي .

د طيارې په سر کې کامره

د طيارې خپله کامره چې د الوتکې په سر کې ليگېدلې وي له پيلوټ سره د لاري په موندلو کې مرسته کوي ، هدف نشي پيدا کولای .

د ورځې کامره

لاندي طرف ته نصب کيږه چې د ورځې د ليدلو لپاره استعمالېږي دا يوه ساده ويډيو کيږه وي چې د طيارې سترگه يې هم بللی شو ، دا کامره له ۵ کلومتره نه پورته ليدل

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

کولای شي خو په دومره لوړه فاصله کې هدف نشی صحیح
کولای او نه هدف سم ویشتلای شي ، چې یو وار هدف تعیین

شي بیا دا کیمره دا صلاحیت
لری چې هدف رانږدې (زوم)
کړي په دې وخت کې د کیمرې
قطر کوچنی کیږي او کولای
شي یواځې څو متره ځای

شاوخوا وویښي دا ددې کمزوري ده .نو د مزائلو ویشتلو په
وخت کې لگیدونکو افرادو ته دا فرصت وي چې یو خوا بلخوا
شي. (په دې اړه به وروسته راشي)

انفرارډ کامره

دا کمره د الوتکې په لاندی حصه کې لگېدلې وي چې د شپې
یا په کمه رڼا کې لیدل کولای شي ، په دې کې د شپې د
دوربین یا نایت ویزن ټکنالوجي کار اخیستل شوی .

تهرمل کامره

هغه کامره چې د شیانو تصویر له هغوی نه د خارجیدونکي
حرارت په بناء باندې جوړوي ، د نورو موجوداتو په څېر د

انساني جسم هم خپل معین
حرارت وي ، چې دی له شاوخوا
موجودو شیانو نه بېلوي. له دې
وچې دا کامره د شپې له خوا په
اسانی سره لیدلای شي ، ددې

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

کامره په مټ هر هغه شی چې حرارت ولري او متحرک وي په اسانۍ سره لیدل کیدلای شي . دوروبینونه یې هم سته چې مجاهدین نن سبا په عام ډول د شپني عملیاتو لپاره کار ورنه اخلي او دښمن یې سخت وارخطا کړی ده .

د رادار کامره

دا کامره دا رادار په اصولو باندې کار کوي چې په ورېځ ، دود او گردونو کې د لیدلو صلاحیت لري . رادار داسې صوتی څپې خارجوي چې انسان یې نشي اوریدلای دا څپې چې کله له خپل هدف سره ولگیږي او بیرته خپل مرجع ته راوگرځي نو په سکرین باندې د خپل هدف شکل جوړ کړي ،مگر په ډرون کې دا نظام چندان کامیابه نشو .

ډرون په باران، گرد ، تېزه هوا او ورېځو کې سم کار نشي کولای ، په خراب موسم کې د الوتکې د غورځېدلو له خطرې¹ سره سره د ډرون د کمرو صلاحیت هم ډېر محدود شي ، همدارنگه په غرونو او خصوصاً په ځنگلونو کې ډرون ته د هدف موندل او له منځه وړل مشکل وي ،

¹ ځکه پنډې ورېځې د ستلايت او ډرون تر منځ اړیکه پرې کوي او ډرون په اتومات ډول په خپل سر په هوا کې الوزې چې هرگړی یې د لویدلو خطر وې ، او د ورېځو اوبه یې په وزرونو باندې یخی کیږي چې د الوتکې توازن خرابوي او د غورځېدلو سبب یې کیږي که څه هم په ډرون کې داسې الات شته چې کولای شي دا یخی ویلي کړی او یا یخ ویلي کونکې ماده ورباندې وشیندي خو په افغانستان کې د اضافي وسلو د لېږدولو په خاطر ورنه اکثره وخت دا الات لیری کړای شوي وي

د ډرون حملې مرحلې

ډرون حمله له تر سره كيدلو مخكې تر څو مرحلو وزي .

- د ځمكني جاسوس مرحله
- هوائي ترصد او حمله
- له ډرون حملې وروسته مرحله

د ځمكني جاسوس مرحله

په دې مرحله كې جاسوس مجبور دی چې هدف ته ډېر نږدې ورشي ،
مجاهدين كولاى شي د جاسوس د مشكوكو حركاتو په واسطه
جاسوس ونيسي .

د چپ په واسطه

غربيان خپلو جاسوسانو ته داسي چپونه
(غمي) ورکوى چې جي پي ايس پکې فعال
وي چې په هدف باندې له غورځولو يا
نښلولو وروسته كوردينات په اتومات ډول
خپل مركز ته ليږدوي او ډرون يې ډېر په
اساني سره پيدا كولاى شي، بل قسم يې بيا
داسې دي چې نه ليدل كيدونكې رڼا ورنه
راوځي چې د شپې په دوربين كې ليدل
كيدلاى شي دا هم ډرون په اسانى سره پيدا
كولاى شي . داسي چپونه اكثر د مجاهدينو
په ليكو كې د جاسوسانو له لورې د

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

مجاهدينو په موټر يا موټر سايکل وغيره پورې نښلول کيږي او ډرون يې تر ډېره وخته پورې څاري تر څو د همدې موټر يا موټر سايکل له لارې د مجاهدينو نور مرکزونه او پټنځايونه پيدا او له منځه يوسي چې دا سلسله الحمدلله اوس راکمه شوې ده .

د جاسوس له خوا په ليزر سره تعين

په دې طريقه کې جاسوس په هدف باندې د غير مرئی ليزر رڼا اچوي چې ډرون يې د شپې د کامرې په واسطه کشف کوي او له منځه يې وړي .

د جاسوس له خوا په رنگ سره تعين

په دې طريقه کې جاسوس د مجاهد په بدن جامو يا موټر باندې په خاصه سياهي باندې ليکه کش کوي چې اکثر وخت د X په شکل وي او ډرون يې د شپې د کامرې په واسطه کشف کوي او له منځه يې وړي .

له ځمکني جاسوس نه ځان ساتل

- له چپ نه ځان ساتل

له چپ نه د ځان ساتلو لپاره بايد په مرکز، موټر يا موټر سايکل وغيره باندې د پيرې انتظام وشي که داسې انتظام وشي چې پيردار په داسې ځای کې پيره وکړي چې د ډرون او جاسوس دواړو له نظره پناه وي لا به ښه وي .

په خپل مرکز يا موټر کې داسې جامر ساتل چې هر ډول سيگنل بلاک کولای شي تر څو کوم سيگنل چې له چپ نه وزي تر خپل مرکز يا سټيلايټ پورې ونه رسېږي او قطع شي.

• له ليزر او رنگ ځان ساتل

له ليزر او غير مرئي رنگ نه د ځان ساتلو لپاره دا ضرور ده چې له تاسو سره د شپې دوربين يا د شپې کامره وي تر څو وکولای شي هغه رنگ ووينی چې په سترگو نه ليدل کيږي .

د سهار يا شپې په وخت کې يو دم د ډرون راپيدا کېدل د تشويش خبره ده په داسې صورت کې بايد تاسو خپل مرکز يا موټر د شپې په کامره (نايت ويزن کامره) باندې ولټوئ تر څو چې يا رنگ پيدا کړئ خو هغه وخت چې ډرون مو پر سر گرځي د شپې د کامرې استعمال هم له خطرې خالي ندي ځکه لدې کامرې نه هم داسې رڼا راوځي چې په سترگو نه ليدل کيږي خو ډرون کولای شي د شپې د کامره په مرسته يې په ډېره اسانۍ سره وويني .

له بازاره يا نورو عمومي ځايونو نه موټر يا موټرسايکل تر خپل مرکزې پورې نه راوستل او له مرکزې لرې ورته انتظام کول په کار دی که چېرې دا موټر د ډرون يا جاسوس په نظر کې وي نو په مرسته يې نور ځايونه افشا نشي ، يا که راځي هم د شپې په دوربين يا کامره باندې بايد وپلټل شي چې کوم چې وغيره خو به پکې نه وي .

ډرون د شپې په وخت کې هر رقم رڼا د خپلې انفرادي کامرې په مټ ليدلای شي ، نو لدې وجې بايد د شپې په وخت کې د لاسي څراغ ، د موټر بتی ، اور او يا هر هغه شی چې رڼا کوي ځان وساتل شي ، په ځنگل يا هواره کې د خوراک او پخلي انتظام بايد تر مابنډام مخکې وشي تر څو د شپې د اور لگولو ضرورت پېښ نه شي ، د کوټې په کړکۍ او

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

دروازه باندې تورې ډېلې پرې ولگول شي تر څو رڼا د باندې ونه وځي

• جاسوسانو ته دوکه ورکول

مرکز ته تر را داخلېدلو مخکې د يو داسې کور يا کوټې انتظام کول تر څو هر مجاهد هغه کور ته داخل شي او بيا په پټه لار چې تر ځمکه لاندې مرکز ته راغلې وي راشي تر څو جاسوسان دوکه شي دا طريقه له ډرون سره هم استعماليدای شي . په سفر کې ملگري په يوه ځای باندې نه ښکته کول يا پورته کول . په يو قسم موټرو کې سفر چې کوم خاص ملگري معلوم نشي چې په کوم موټر کې دی .

CIA يا نورې استخباراتي ادارې له هر جاسوس سره جلا جلا رابطه نه ساتي بلکې دوی د يوې سيمې سرکرده خلک لکه ملک ، د جامع مسجد امام ، مشهور دکاندار او يا داسې خلکو ته چې د خلکو راشه درشه ورسره ډېره وي د پيسو جايداد او نورو شيانو لالچ ورکوي ، چې کله يې په خپل جال کې رابند کړي وروسته همدا خلک مجبوروي چې په خپله طبقه کې د ځان لپاره مخبران او جاسوسان پيدا کړي ، عموماً د لاندې درجې جاسوسان له فوځ يا خپلې ادارې سره براه راست رابطه نه ساتي بلکې همدا بدبخته خلک ددوي او استخباراتي ادارې تر منځ د رابطې کار کوي.

- د موټرو شيشې تورې ساتل ، په بعض ښارونو کې په تورو شيشو باندې بنديز وي نو له تورو پرې نه کار اخيستل .
- ښار يا بازار ته د تللو لپاره چې څومره ممکنه وي له عامو سوارې موټرو نه کار اخيستل ، داسې هم ممکنه دې چې تر

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

بازاره په خپل موټر کې ولاړ شي خو بازار ته له داخلېدو مخکې خپل موټر په داسې محفوظ ځای کې درول چې د جاسوس لاس رسی ورته ممکن نه وي .

- د موټر پر ځای له موټر سائیکل نه کار اخیستل ، پدې کې سره د افرادو تعداد هم محدود وي او د بنمن هم پېر نه ورته پام کیږي

- له سفر نه مخکې او وروسته د خپل موټر په نایت ویزن کامرې سره جائزه اخیستل ځکه له چپ او رنگ نه خارجېدونکې رڼا عام نظر نشي لیدلای خو هغه وخت چې پرون گړځي ددې کامرې یا دوربین استعمال هم له چپ نه کم ندی ،

- له سفر ورسته د خپل موټر یا موټر سایکل په قوي کائنگر² سره جائزه اخیستل تر څو داسې آله پکې نه وي چې سیگنل لېږدوي . بنه کائنگر نن سبا Spy

MatrixPRO-10G دی چې پېری

استخباراتي ادارې ورته کار اخلي کولای

شي هر قسم جي پی ایس کشف کړي .

د جي پی ایس په اړه به نور معلومات

مخکې راشي .

- کله کله د موټر سپېکتر هم د ټک ټک ټک آواز

کوي چې دا هم د سیگنل د لېږدلو علامه ده .

- د موټر د وینځلو یا جوړولو په وخت کې پخپله باید له موټر

سره موجود وی، مستري باید معتمد وي که غیر معتمد وي

هر حرکت یې په غور وڅاری تر څو کومه داسې آله مو په موټر

² هغه آله چې په مرسته یې الکترونيکي سیگنلونه کشف کیږي

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

کې ځای پر ځای نکړي چې د څارلو سبب مو وگرځي. اکثره وخت مجاهدین داسې بې احتیاطي کوي . د هغو عامو ځایونو بیان چې عموماً جی پی ایس پکې ایښودل کیږي هم وروسته راروان دی.

- له موټر وینځلو یا جوړېدو وروسته موټر او خصوصاً انجن، لاندنی حصه ، مخکې او وروسته بمپر ، د ټپرونو تر منځ خلا ، د موټر چټ او داسې نور ځایونه په کیمرې او ډیټیکټر (کائنگر) سره چیک کړئ .

- که په کوم ځای کې د موټر د درولو ضرورت وي نو ددې لپاره ضروري ده چې داسې تریال وي چې د هغه ماحول له رنګ سره برابر وي ، یا دومره د ډبل وي چې له موټره خارجېدونکې گرمي پخپل ځان کې جذب کړي تر څو ډرون یې په خپله تهرمل کامره سره د گرمائش له وجې کشف نکړي .

- په مرکز کې دننه د خندقونو زیرزمیني او نور لارو انتظام کول

له پخوا راهیسي خندقونه د دفاع په خاطر استعمالیږي لکه په غزه احزاب کې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د دفاع په خاطر خندقونه کیندلي وو او د هجرت په وخت کې یې په غار ثور کې پناه اخیستې وه ، همدارنګه د سړ کال لپاره د مجاهدینو د عملیاتو نوم هم الخندق دی . د ډرون حملې تر ټولو مؤثره دفاع خندق یا تونل دی . خندق که د دښمن د مخنیوي لپاره وي نو پراخوالی او اوږدوالي ته یې اهمیت ورکول کیږي . که د بمبار یا هوان نه د ځان ساتلو لپاره وي نو ژور والي ته

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

اهمیت ورکول کیږي، خو دا چې ډرون د یو سنائپر په اصول باندې کار کوي نو موږ ته یو داسې خندق په کار دي چې دومره پراخ او ژور وي تر څو د حملې زور برداشت کړي .

بهر حال دا په پوره اطمینان سره ویلای شو چې له ډرون نه د دفاع چې کومې غیر تکنیکي لارې له موږ سره شته خندق یا تونل یې تر ټولو مؤثره لار ده ، لکه څنگه چې د ځمکې پر سر باندې په اوسېدلو عادت یو داسې باید تر ځمکه لاندې په اوسېدلو باندې ځان عادت کړو ، لکه د ویتنام په جنگ کې چې چریکیانو د امریکایانو له بمباري نه د ځان ساتلو په موخه تر ځمکه لاندې کلونه تېر کړل او تر ځمکې لاندې د دوي له پښو ځمکه کش کړه او تېښتې ته یې مجبور کړل .

دې ته ورته کیدای شي نورې لارې هم وي چې موږ ورته ناخبره یو، کوم وروڼه چې له جاسوسانو نه تحقیقات کوي باید دې طرف ته ځانگړې پاملرنه وکړي . او پدې ځای کې باید د کاؤنټر انټلجنس یا ځوابي استخباراتي جنگ نه کار واخلي ، پدې سلسله کې به دوي په هر سیمه کې خپل بېل نظام جوړوي ، د جاسوسانو په کړیو کې به خپل کسان داخلوي ، نیول شوي جاسوسان به د خپل مقصد د پوره کولو لپاره استعمالوي ، په کلې یا ښار کې به په مشکوکو خلکو یا هغه څوک چې نږدې خپلوان یې په دولت کې کار کوي او کورنۍ یې د طالبانو په سیمه کې ژوند کوي ټینګ تر نظر لاندې ساتي ځکه اکثره وخت همدا خلګ د جاسوس په حیث کوي ، د په هر ښار او کلې کې باید خپل کسان ولري تر څو د مشکوکو حالاتو خبرداری ورکړي ، د دښمن جاسوسان به په خپل مینځ کې له منظم کېدلو نه ساتي . او داسې نور.....

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

هوائي ترصد او حمله

په دې مرحله کې پرون هدف پېژني او په اړه يې معلومات راټولوي ورسته يې يا په خپله له منځه وړي او يا نورو قواوو ته د هدف معلومات ورکوي چې له منځه يې يوسي . په خپله دهدف له منځه وړل لکه په افغانستان او نورو سرحدي سيمو کې عامې پرون حملې چې پرون هدف پخپله کشف کوي هم او له منځه يې هم په خپله وړي لنډ مثال يې لکه د سرې قطعې د مشر ملا ناصر اخند ^{تقبله الله} شهادت ، امير المؤمنين ملا اختر محمد منصور ^{تقبله الله} شهادت يا د حافظ بدرالدين ^{تقبله الله} شهادت. او د نورو قواوو په مرسته چې هدف ختموي لکه د ابو مصعب زرقاوي ^{تقبله الله} شهادت چې پرون کشف کړي او بيا يې په اړه په عراق کې د امريکا هوايي الوتکو ته معلومات ورکړي وو چې دوو F16 الوتکو ورباندې دوه ليزر گائيدې پنځه سوه پاؤنډه (۲۵۰ كيلو) بمونه وغورځول ، نوموړي لدې حملې بچ شو خو روغتون ته په لار يې په امبولانس کې ساه ورکړه (انا لله وانا اليه راجعون).

په هوائي ترصد کې د هدف پېژندل

د الوتکې له اصلي چلونکي سره تل يو بل کس هم ناست وي چې د sensor operator بلل کيږي او د مرستيال پيلوټ دنده پرمخ وړي د هدف د معلومولو لپاره ليزر يا هم د شپې ليدونکې كامره تعقيبوي ، د ليزر ميل هدف منعکسوي او په الوتکه کې د نصب کمپيوټر له لارې د هدف فاصله او نور مشخصات محاسبه کوي چې ورسته يې بيا معاون پيلوټ يا ځمکنی ځواکونو ته ليري چې هدف له منځه يو سي دې. داسي هم کيږي چې په الوتکه کې نصب ليزر ځمکنيو قواو ته د چاپې په مهال د لارښودلو لپاره استعمال ليري چې د شپې د دوربين په مټ په اساني سره کشف کيدلای شي . اوس مجاهدين همدا طريقه

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

استعمالوي يعني د دبنمن د چاپې لپاره معين حای چې دوی يې د ليزر يا رنگ په واسطه تعينوي د شپې د دوربين په توسط کشف کړي او بيرته په دبنمن باندې چاپه واچوي .

د هدف د معلومولو لپاره له ډېرو لارو کار اخيستل کيږي مثلا د کامرو له لارې ، د حُمكنی جاسوس له لارې چې ، ليزر يا نه ليدل کيدونکی رنگ استعمالول ، د انساني جسم حرارت د تيليفون کشف او.....

له هوایي ترصد نه حان ساتل

- له مجاهد سره بايد اقلا دوه دودو جوړونکې گرنېټونه (smoke grenade) وي ، که چېرې په دې پوه شي ډرون راپسې دي نو د رش په حای کې بايد کار ورنه واخلي مثلا په يو څلور لارې کې دې له موټر بنکته شي او گرنېډ دې وغورځوي چې د ډرون کامره ورباندې خپه شي او د څو ثانيو لپاره خپل هدف ونشي ليدلای په دې وخت کې بايد مجاهد په يو کور ، گلۍ وغيره باندې ننوزي . ياده دې وي چې په خلاصه فضا کې د گرنېډ استعمال پخپله ډرون ته يو سيگنل دی بايد له استعمال نه يې ډډه وشي.

- کوم ملگري چې موټر چلوي بايد د هر قسم حملې په مقابل کې زهنا تيار وي ، په بيړني وخت کې به موټر په کومه لار باسي ، ملگري به چېرته بنکته کوي ، پخپله به موټر چېرته پريږدي ، بېرته به له ملگرو سره په کوم حای کې يو حای کېږي او داسې نور

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

- هغه مجاهدین چي اکثره وخت په سفر کې وي باید له ځان سره داسې جامې وساتي چې د ورزې او شپې پکې د ډرون له نظره پناه وي.
د سفر په وخت کې څو ځله جامې بدلول ، د اوږده سفر په مهال اقلایو یا دوه وارې د موټر بدلول ، له برقعې نه هم کار اخیستل کیدای شي .
- د شپې له طرفه داسې جامو ته ضرورت دی چې وکولای شي د بدن حرارت د باندې وتلو ته پرېنږدي تر څو یې ډرون په خپله FLIR کامره باندې کشف نکړي .
ددې جامو لپاره په مختلفو لارو باندې سوچ کیدلای شي . له هغو موادو نه باید پکې کار واخیستل شي چې کولای شي حرارت د باندې وتلو ته پرېنږدي ، لکه المونیم یا هغه مواد چې د کورونو د گرمو ساتلو لپاره د کور په چت کې استعمالیږي چې Radiant Barrier ورته وایي دا مواد د المونیمو د صفحې په شکل دي . چې حرارت د باندې وتلو ته نه پرېنږدي خو یوه کمزوري یې دا که د ډېر وخت له پاره په بدن پورې پاته شي پخپله گرمیږي ، له دې نه د جامو د جوړولو طریقه داده چې لومړی به Radiant Barrier کېږدې مخ به یې د بدن طرف ته وگرځوي وروسته به د پمبه وؤ یو نري ټوټه ورباندې هواره کړې تر څو ترمنځ یې د هوا لپاره ځای پاته شي او گرم نشي بیا به ورباندې د Radiant Barrier بله ټوټه کېږدې چې مخ به یې د باندې طرف ته وي . که همداسي یې هم پرېږدې کار کوی یعنی په همدې شکل ورنه قمیص او پتلون جوړ کړې کار کوی خو گرمیږي ژر باید په سر باندې یې له نري پراشوت نه

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

کار واخیستل شی چی گرمائش دننه پرېنډی . که هغه کاغذی پانې یا واینه چی قنص یا سنائپر والا ورنه د کیموفلاج لپاره کار اخلی هم ورسره شی نو کولای شی تاسو د پرون له نظره د څو ساعتونو لپاره پټ کړی . چی په دې وخت کې تاسو خپل ماموریت سر ته ورسوی .

په هدف باندې حمله

جاسوس چې کله پرون ته خپل هدف ور وپېژني ، نو لدې ورسته د جاسوس کار ختم شي ، او د پرون کار شروع شي ، د ځمکني جاسوس په مرحله او د پرون په مرحله کې پېر زیات فرق دی ، د مجاهدينو يوه کمزوري په دې دوو مرحلو کې فرق نه کول دي ، يعني دوی چې څومره هم احتیاطي تدابیر نيسي هغه ټول د جاسوس لپاره وي، اکثره وخت پرون ته پکې هېڅ پاملرنه نه کېږي ، که دې مرحلې ته هم توجه وکړل شي ، د پېرو مجاهدينو ژوند ژغورل کېدای شي .

لکه څنگه چې مو مخکې وويل چې د جاسوس کار صرف پرون ته هدف بنودل وي ، لدې وروسته د پرون دنده شروع کېږي چې د خپل اخيري مزائل تر ویشتلو پورې دوام کوي . دا مرحله هغه وخت شروع کېږي چې د جاسوس د مخنيوي لپاره شوي اقدامات ناکامه شي . او د مجاهدين په دفاعي نظام کې درځونه پيدا کړي . که يو وارې پرون خپل هدف وپېژني بيا گویا د جاسوس کار ختم شو، بيا بايد ټوله توجه د جاسوس پرځای د پرون له شره د ځان ساتلو ته وشي ، ددې مرحلې لپاره که مجاهدينو له مخکې لا تیاری کړی وي بيا د پرون له حملې وروسته هم د پېر ځاني او مالي زیان مخنیوی کېدای شي .

عموما مجاهدين چې څومره احتیاطي اقدامات کوي هغه صرف د جاسوس لپاره وي ، لکه د پټ مرکزونه جوړول ، مراکز بدلول را بدلول ، د مرکز په صحن کې پېر نه گرځېدل ، د موټرو شیشې تورې ساتل ، پېر

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

ملگري او موټر په يو ځای نه سره را ټولول، د نومونو بدلول او داسې نور که چېرې جاسوس پرون ته هدف ور وپېژني دا اقدامات ټول همداسي پاته شي ، د راتلونکې مرحلې لپاره بايد نور اقدامات وشي . مجاهدين چې نن سبا په کوم شکل مرکزونه جوړوي ، يا کوم کور ته ورځي ، دا د پرون لپاره پېر موزون دي يعنې که پرون وغواړي له هر طرفه ورباندې حملې کولای شي ، مجاهدين بايد د خپلو مرکزونه په تعمير کې بدلون راولي چې بايد د له يوې نه زياتې دروازې ولري.

له پرون حملې نه ځان ساتل

د پرون حملې مرحله پېره هنگامي مرحله ده ، پدې کې د انسان د ژوند او وخت تر منځ مسابقه وي ، ټول نور کارونه دويمې درجې ته واوړي ، او د يو محدود وخت لپاره د انسان خپل ځان ساتل فرض وگرځي . بل دا يو غير يقيني صورت حال وي ، چې د حالاتو درست ادارک او پر ځای فيصله پېره مشکله وي، ددې فيصلې د عملي کولو لپاره تربيت په کار ده .

اول اصل د وخت اهميت پېژندل

د پرون حملې په مرحله کې تر ټولو مهم شی د وخت اهميت دی ، همدا رنگه د شپې او ورځې فرق هم پېر اهميت لري . د ورځې پرون په يوه کامره سره ليدل کوي چې پراخه ساحه تر نظر لاندې ساتلای شي ، او د شپې په بله کامره باندې . همدارنگه د ځمکنی جاسوس د مرحلې او د پرون حملې د مرحلې په وخت کې هم زيات فرق دی د جاسوس مرحله له څو ساعته نه نيولې تر څو مياشتو پورې اوږدېدلای شي خو د پرون مرحله يواځې له ۴ يا ۶ ثانيو نه نيولې تر ۸ يا ۱۰ ساعته پورې

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

وي. که څه هم د ډرون حملې وخت ډېر کم وي خو بيا هم دا مرحله په څو ضمني مراحلو باندې مشتلمه ده .

- د هدف پېژندل
- د طيارو را يوځای کېدل
- د طيارې فايبر کول ته ځان برابرول
- اول مزائل ويشتل

دوهم اصل د د هنگامي حالاتو تعين (ايمرجنسي)

مخکې مو وويل چې هنگامي حالت هغه دي چې د کم وخت لپاره انسان ته ځان ساتل مهم فرض جوړ شي نور ټول کارونه دوهمې درجې ته واوړي . مثلا که په يو کور کې اور ولگيږي لومړی ددې اور د وژلو هڅه کيږي ، چې دا هنگامي حالت ندي ، که چېرې دا اور د کور نورو کوټو ته خپور شي نو انسان صرف د ځان ، کورنۍ او قيمتي مال په ساتلو پسې شي د اور له وژلو لاس واخلي دا هنگامي حالت دی ، همداسې که له ډرون حملې مخکې دوې يا درې طيارې په فضا کې وليدل شي نو دا بيړنۍ حالت دی ځکه دوې طيارې د حملې کولو پوره صلاحيت لري ، داسې به ډېر کم پېښ شوي وي چې د حملې په وخت کې دې يواځې يوه طياره په اسمان کې وي ، عموماً د حملې په وخت کې له ۲ نيولې تر ۵ پورې طيارې په اسمان کې وي .

له ډرون حملې نه د دفاع لپاره دا ضروري ده چې موږ د بيړني حالت په شروع او اختتام باندې ځان پوه کړو . خو د ډرون حملې په مرحله کې تر ټولو غير يقيني ځای دا دی چې هنگامي يا بيړنۍ حالت څه وخت شروع شو او ډرون څه وخت خپل ټارگټ پېژندلی ده، ددې غير يقيني

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

مرحلي لپاره به څو عناصر ذکر کړو چې په رڼا کې يې د يو مرکز امير کولای شي د بېرني او غير بېرني حالت تر منځ توپير وکړي .

په دې سلسله کې دا لاندې نکاتو ته په کتلو سره فيصله کيدای شي :

- د طيارو تعداد
- محفوظې او غير محفوظې علاقې
- د ډلگۍ يا ځای تعلق
- د مجاهدينو د مطلوبو مشرانو موجوديت
- د مجاهدينو د موټرو تگ را تگ

د طيارو تعداد

په اسمان کې د دوو طيارو ښکاره کېدل د ډېرې خطرې علامه ده که چېرې يوه طياره وي دا حالت نسبتاً محفوظ دی ، په داسې صورت کې به الوتکه په خپل ورځني ماموريت باندې مشغوله وي خو که په اسمان دوې طيارې يو دم را پيدا شي يا به دا په کوم هدف پسې وي او يا به ددې علاقه په غور سره پلټنه کوي ، په هغو سيمو کې چې عموماً ډرون پکې نه وي يا يوه وي دا د بېرني حالت ابتداء ده ، درې يا څلور طيارې د حملې پوره صلاحيت لري چې دا يقيننا بېرني حالت ده .

د سيمې اهميت

د ډرون په ډېر تعداد سره په اسمان کې موجودگي د خطرې علامه ضرور ده خو لدې سره سره په کومه سيمه کې چې دا ډرون ليدلی کيږي هغې ته هم ډېر اعتبار دی يوه سيمه موږ په دريو وجوهاتو باندې محفوظه يا خطرناکه بللی شو ، لومړی په دې سيمه کې د مجاهدينو د مرکزونو تعداد ، دويم په سيمه کې د ډرون يوميه تعداد او

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

درېم دا چې د سیمې اکثره خلگ په چا پورې تعلق لري په طالبانو پورې او که په دولت پورې ؟ که چېرې د سیمې یوه معتمده حصه له حکومت سره وي ، په دې سیمه کې د جاسوسانو امکان زیات دی چې د پرون خطرهم ورسره زیاتېږي ، همدارنگه هغه سیمې چې له فوځي کنډکونو او قرارگاؤ سره نږدې وي هم جاسوسان زیات لري .

د پلگي تعلق

په یوه سیمه کې مجاهدین له پېره وخته اوسي او مراکز یې هر خاص او عام ته معلوم وي که چېرې دې سیمې ته د بل ولایت مجاهدین راشي پېر ژر پېژندل کیږي ، همدا رنگه بعض ځایونه د مجاهدینو د کمبود له وجې پېر نه وي مشهور او محفوظ هم وي چې پرون هم پکې خاص نه تر سترگو کیږي .

د مطلوبو مجاهدینو موجودگي

امریکایانو د هغه مطلوبو مجاهدینو لست تیار کړي چې دوی ته یې پېر زیان اړولی وي . همدارنگه مجاهدین پخپله هم پوهېږي چې پرون د کومې درجې مجاهدین پېر په نښه کوي . د یو مطلوب شخص په موجودگي کې دوی پرون هم د بېرني حالت د آغاز نښه بللي شو .

مراکزو ته د موټرو تگ را تگ

له ښاره چې د مجاهدینو کوم موټرونه مرکز ته راځي اکثره وخت هغه د پرون تر تعقیب لاندې وي ، کوشش دې وشي چې د مجاهدینو گاډي ښار ته تگ را تگ زیات ونه کړي یا دې له متبادلو لارو نه کار واخلي ، نو که چېرې له ښار یا بازاره د موټر له راتگ وروسته د پرون تعداد یو دم زیات شي یا له موټر سره پرون هم راوړسېږي ، دا هم د زیاتي

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

خطري علامه بللی شو ، همداسې د يو کور مخې ته د پېرو موټرو موجودگي هم د پرون لپاره له دلچسپي نه خالي نده .

ددې پورته اصولو په رڼا کې د يو مرکز امير کولای شي د بېرني او عادي حالت تر منځ فرق وکړي ، خو بهتره داده چې د خطر له احساس سمدستي وروسته حفاظتي اقدامات وشي .

دریم اصل د پرون له نظره ځان پټول

په هنکامي حالاتو کې مجاهدين يواځې دوه کاره کولای شي . لومړی د پرون له نظره پټېدل دوهم محفوظ ځای ته ځان رسول . د پرون حملې په وخت کې مجاهدين عموماً يا په مرکز کې وي ، يا په موټر کې په سفر روان وي ، يا له يوې حملې وروسته خپل مرکز ته د ستنېدو په حال کې وي . مجاهدين نو همدا دوه اقدامات په مناسب وخت کې عملي کول پکار دي .

له پرون نه د ځان ساتلو تر ټولو مهم قدم ددې له نظره داسې پټېدل دي چې بيا هدف پيدا نشي کړای ، که يې وويني خامخا يې په مزائل ولي ، د پرون له نظره د مستقل او عارضي تېدو په اړه موږ بحث کړی دی دلته يې صرف مختصراً ذکر کوو

يو څو هنکامي تدابير

انفرادي تدابير

- له موټر او مرکز نه بهر گرځېدونکي مجاهدين بايد د وخت او موسم مطابق د کموفلاج جامې واغوندي ، داسې جامې چې د پرون له ټولو کامرو نه يې پټ کړي . تفصيل يې مخکې تېر شوی .

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

- سم دستي له قدرتي يا مصنوعي ماحول نه استفاده کول مثلاً په يو غار يا کنده کې پټېدل ، د ونو مېنځ ته ننوتل ، تر پيل لاندې ، کور وغيره .
- که مېایل درسره وي لرې يې وغورځوئ.
- که داسې عارضي پناه گاه درته پيدا شي کوشش وکړئ چې پېر کم حرکت وکړئ ، ځکه هغه وخت چې پرون مو پر سر گرځي له حرکت نه سوا بل هېڅ شی دومره تاواني ندی .
- که چېرې له لومړي مزائل نه بچ شوې يا زخمي شوې او عارضي د پټېدو ځای لکه سيند ، وياله ، باغ آبادي وغيره هم درنه لرې وي ، پخپل ځای همداسې ساکت پرېوځه ، تر هغه وخته چې پرون ولاړه نشي ، يا خلک درته راونه رسېږي که خلک وي او په مېنځ کې يې ته نشي پټېدلای کوشش وکړه چې همداسې ساکت پاتي شې او خلگ دې خوندي ځای ته ورسوي .

له پرون حملو نه ده خپلو د مراکزو دفاع

له پرون حملو نه د خپل ځان، مرکز او مجاهدينو ساتل د هر امير شرعي فريضه ده. دا چې د هرې ډلگۍ د خپل افراطي قوت، حالاتو او سيمې په بنياد خپل مرکزونه جوړوي، نو يقيناً د مراکزو د دفاع لپاره هم سل فيصده يو شان اصول نشي کيدلای. دلته به موږ څو داسې خبرې بيان کړو چې ممکن د هرې ډلگۍ لپاره فايده مندې وي.

مجاهدين خپل مراکز عموماً د تربيت رهائش او يا د ملاقاتونو لپاره استعمالوي. هر امير ته په کار ده چې په مرکز کې د پاته کېدونکو مجاهدينو د اوسېدو، خوراک، له ښار يا بازار نه د ضروري موادو د

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

راوپلوپر لارو چارو او د نورو ضروري کارونو د ترسره کېدلو لپاره اصول مقرر کړي په زیات نقل او حرکت بندیز ولگوي. له ځمکنی جاسوسي نه د ځان ساتلو او د خپل امنیتي جال د قوي کولو لپاره له هرې ممکنه لارې کار واخلي. امنیت ته تر بل هر راحت ترجیح ورکول شي، ځکه د ملگرو ژوند د هغوی تر راحت پېر مهم دی. که ددې لپاره د سختو اصولو جوړولو ته اړتیا وي هم باید درېغه ونکړي. ځکه د امیر د بېپروایی له وجې د هر کیدونکي شهید پوښتنه به د قیامت په ورځ ورنه کیږي. کله کله ډرون یو مرکز په نښه کوي خو حمله نه ورباندې کوي، ځکه دا دوی مجاهدینو ته د جال په حیث کاروي هرڅومره مجاهدین چې دې مرکز ته راځي څاري یې، د تگ راتگ لارې یې معلوموي، که دا مجاهد کوم بل داسې مرکز ته ولاړ شي چې د دوی په نظر کې نه وي هغه هم تر خپل هدف لاندې نیسي.

کله کله داسې هم کیږي چې په مجاهدینو باندې له مرکز په لورې د ډرون حمله کیږي، ترڅو مجاهدین پدې کې ورک کړي چې دا ملگری له کوم ځایه تعقیب سوی وؤ، پداسي حالت کې مجاهدینو ته پکار دي چې د هغو ټولو لارو چې دا شهیدان ملگري ورباندې تېر شوي وو، پوره تحقیقات وکړي چې کوم جاسوس خو به نوي پکې پیدا شوی. ټول مشتبه کسان تر خپل نظارت لاندې وساتي.

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

امير ته په کار ده چې خپلو ملگرو ته پدې اړه تربيت ورکړي. د ډرون حملې علامت او د ځان ساتلو تربيت بايد دخپلو ملگرو په تربيتي نصاب کې داخل کړي.

دا خبره يو ځل مخکې هم ذکر شوې خو د لا تاکيد لپاره يې بيا راوړو چې عموماً مجاهدين څومره احتياطي اقدامات کوي هغه صرف د جاسوس لپاره وي، لکه د پټو مرکزونه جوړول، مراکز بدلول را بدلول، د مرکز په صحن کې ډېر نه گرځېدل، د موټرو شيشې تورې ساتل، ډېر ملگري او موټر په يو ځای نه سره را ټولول، د نومونو بدلول او داسې نور که چېرې جاسوس ډرون ته هدف ور وپېژني دا اقدامات ټول همداسي پاته شي، د راتلونکې مرحلې لپاره بايد نور اقدامات وشي. مجاهدين چې نن سبا په کوم شکل مرکزونه جوړوي، يا کوم کور ته ورځي، دا د ډرون لپاره ډېر موزون دي يعني که ډرون وغواړي له هر طرفه ورباندې حملې کولای شي.

هر امير ته پکار دي چې ملگري يې په کومه لاره باندې سفر کوي د هغې پوره ترصد وکړي په لاره کې د قدرتي پناه ځايونو لکه غار، نهر، ونې وغېره يو نقشه جوړه کړي، موټروان او پياده ملگري ورباندې پوه کړي تر څو د ممکنه حملې په صورت کې دې ځايونو ته ځان وروسوي.

دلته موږ بعضې هغه نقشې ذکر کوو چې ډرون کولای شي په اسانۍ سره هغه مرکز په نښه کړي او زيات تلفات مجاهدينو ته واړوي.

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

اوله نقشه

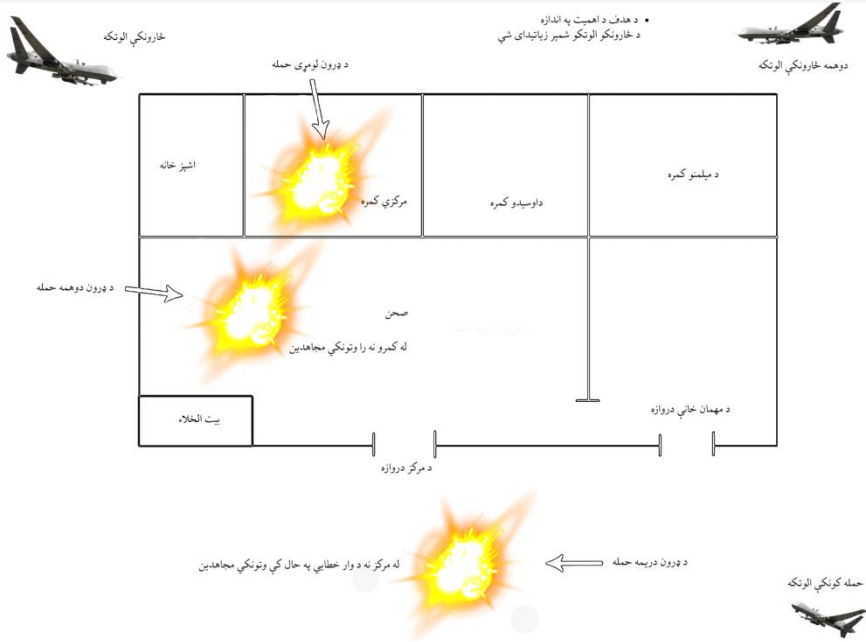
پرون لومړی حمله په هغه کوټه باندې کوي چې مجاهدین پکې وي ، دویمه حمله چې کله مجاهدین د وارخطایی په حال کې له کوټو نه صحن ته راووځي په صحن کې پر کوي ، دریمه حمله له صحن نه د باندې له دروازې سره ورباندې کوي ، چې پدې سره ډېر زیات تلفات اوبنتلای شي ، مجاهدین باید د خپلو مرکزونه په تعمیر کې بدلون راولي چې باید د له یوې نه زیاتې دروازې ولري ، او د حملې په وخت کې باید ټول مجاهدین په یوه لار ونه وځي تر څو هدف نشي بلکې په مختلفو لارو باندې ووځي په یو لار باید تر ۳ زیات کسان په یوه وخت کې قطعاً ونه وځي.

پوهان وايي چې هغه ځای ته هیڅ کله مه داخلېږئ چې ورته د وتلو درې لارې په نظر کې ونلری.

مرکزونه باید د ونو او بوټو په منځ کې وي تر څو د پرون له نظره په امن وي. که د مرکز پر بام باندې شیشې یا کوم بل داسې شی چې د لمر رڼا منعکسه کوي کېښودل شي نو د پرون د کمرو مخنیوی کولای شي ځکه د لمر رڼا چې کله په شیشې باندې لگیږي نو پرقیږي دا چاره پرون له هدف لیدل څخه منع کوي.

خو دا د پرون لپاره خپله یو سیګنل کیدلای شي چې دلته کوم څه مهم شته. او بل دا صرف په ورځ کې کار کوي. د شپې لخوا یې هیڅ اثر نشته.

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

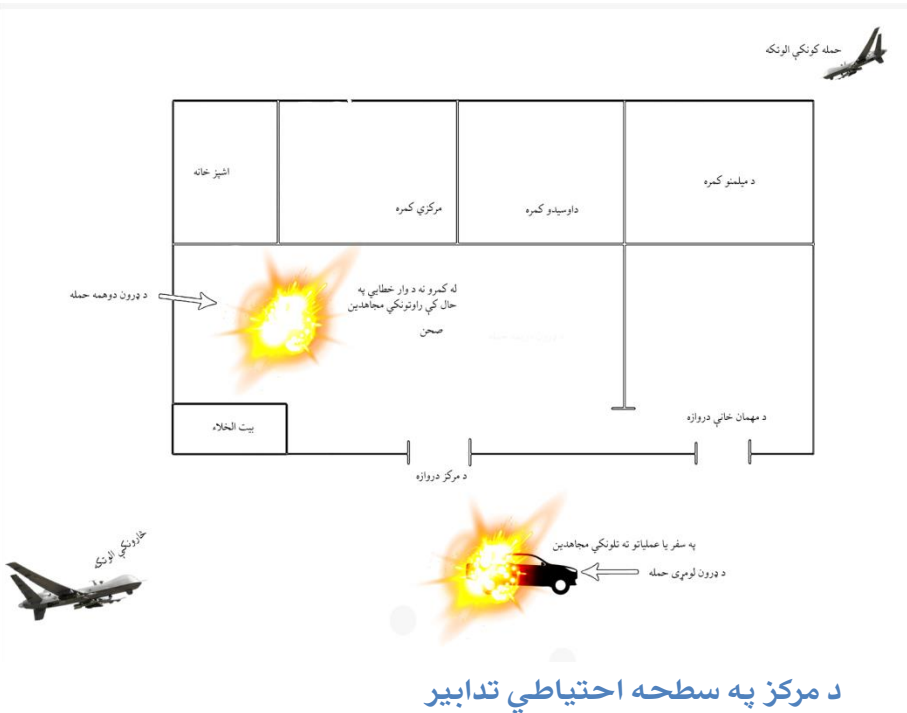
دوهمه نقشه

پروان هغه وخت هم حمله کوي، چې مجاهدين د سفر يا عملياتو په نيت روانيږي، په داسې حال کې پلان داسې وي چې لومړی د مجاهدينو موټر يا بله د انتقال ذريعه په نښه کېږي، وروسته چې کوم

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

مجاهدين له مرکز نه ددې مجاهدينو د مرستې يا د ځان د حفاظت په خاطر راوځي حمله کيږي.

داسې هغه وخت پېښيږي چې دښمن ته دا معلومات نه وي چې مجاهدين په څومره تعداد کې په مرکز کې موجود دي، په داسې حالت کې بايد مجاهدين په مختلفو لارو ووځي، که امکان وي. او که نه وي هم بايد ټول يوه ځای ته د خطر تر ختمېدو پورې نشي راجمعه، که نږدې کوم غر، غار، باغ يا زياتې اوبه وغيره وي چې څومره ژر ممکنه وي هلته دې ځان وروسوي او د خطر تر ختمېدو پورې بايد حرکت ونکړي.

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

په هر مرکز کې باید د داسې بیړني حالاتو تمرین وشي او د پټېدلو لپاره باید عارضي ځایونه له مخکې نه ټاکل شوي وي .

- امیر باید د بیړني حالت د ابتداء او اختتام اعلان وکړي .
- چې څنگه د خطرې آواز وشي مجاهدین باید له مخکې نه ټاکل شوي پناه ځایونو ته نقل شي ، د نقلېدو په وخت کې باید ددې خبرې خاص خیال وساتل شي ، چې دا هر څه د پرون له نظره پټ ترسره شي .
- د انتقال لپاره باید د مرکز عمومي لارې استعمال نه کړل شي، ددې لپاره باید له مخکې نه متبادلي لارې جوړې شوې وي.
- له انتقال ورسته باید په هغو عارضي پناهگاؤ کې تر هغه بهرکته کښېنې تر څو پرون ولاړه نشي اوامیر د بیړني حالت د اختتام غږ ونکي.

د سفر په صورت کې احتیاطي تدابیر

په موټر کې له پرون نه د ځان خلاصولو اصول په مرکز کې له پرون نه د ځان خلاصولو سره یوشان دي ، یعنی د پرون له نظره ځان پټ کړه او نسبتاً محفوظ ځای ته ځان ورسوه . مگر په دې کې مجاهدینو ته بعض مشکلات وي . یو دا چې ددې خبرې علم نه وي چې کوم موټر به ویشتل کیږي ، یا پرون په کوم موټر پسې ده ، تر هغې چې مزائل نوي فایر شوی . که مزائل خطا شي بیا د حواسو پر ځای ساتل او مناسبه فیصله کول پېر مشکل کار دی ، داسې پېر وارې پېښ شوي دي چې موټر یا موټر سایکل روان وي له اول مزائل نه موټر خطا شوي دي مجاهدین هم سالم پاتې وي آن له ۳ یا څلورم مزائل وروسته شهیدان شوي دي .

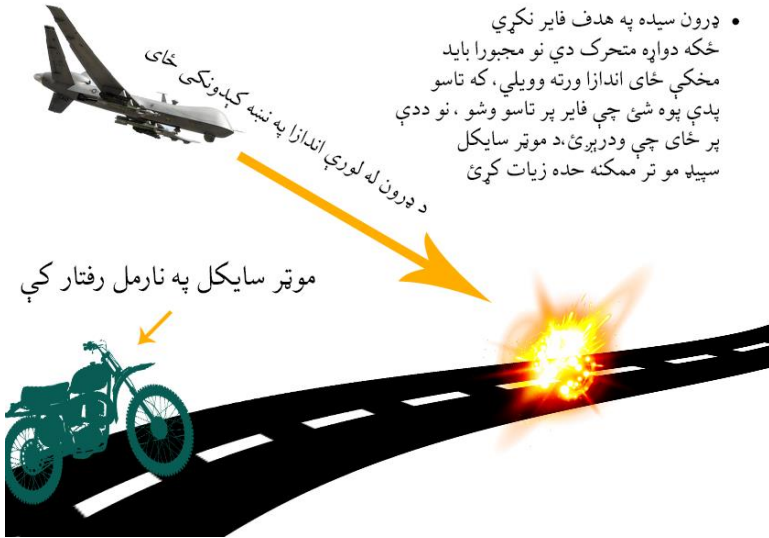
اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

بلفرض د مجاهدینو یو موټر تر ډرون حملې لاندې راغلو ، او له اول وار نه بچ شو نو له دوهم مزائل نه د ځان بچ کولو لپاره په ډېرو لارو باندې فکر کیدای شي ، چې څو یې موږ لاندې ذکر کوو .

- د موټر یا موټر سایکل سپید تر ممکن حده پورې زیات کړئ ، موټر سایکل باید له ۸۰ نه کم نه وي او موټر تر ۱۲۰ ځکه د ډرون پیلوټ چې کله مزائل فایر کوي نو هدف ته د رسېدلو لپاره مزائل ته ۴ یا ۶ ثانیې وخت پکار ده او که پیلوټ په امریکا کې وي د ستیلایت له لارې ډرون کنټرولوي نو له ۹ نه ۱۱ ثانیو پورې وخت ته ضرورت لري ، او پیلوټ مزائل اندازاً فایر کوي یعنی لومړی د موټر سایکل یا موټر رفتار اندازه کوي وروسته مزائل وولي.

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

- که چېرې نږدې درته کوم پناه ځای وي لکه ډېرې وني يا باغ او دې ته ورته نور ځایونه موټر په تيزي سره هلته بوزئ .
- که داسې ځای نوي نو له موټر چې څومره ژر ممکنه وي بنکته شئ او په مختلفو طرفونو منډه کړئ. ځکه د ډرون کمږه زوم وي پیلوټ د بیا نښې سیده کولو لپاره څو ثانيو ته اړتیا لري تاسو په دې موده کې خورېدلای شئ.

د ډرون کامره په زوم حالت کې

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

- تر منډې مخکې دې لا دا سره فیصله کړي چې په مخالفو طرفونو به څي تر څو چې پرون په دوی کې یوه ته متوجه شي او نور بچ شي .
- د منډې په وخت کې باید سیده منډه وانخیستل شي بلکې درې یا څلور قدمه یو طرف ته درې یا څلور قدمه بل طرف ته پرون عموماً په موټر باندې هغه وخت حمله کوي چې کله د موټر رفتار کم شي او یا کم وي، مثلاً د تاویدلو په وخت کې، تر جمپ د اوبستلو په وخت کې چې موټر خپل رفتار کموي او...
 - د موټر رفتار یو دم کمول او بېرته تېزول هم د مزائل د خطا کیدلو سبب کېدای شي.

دریم له حملې وروسته مرحله

- له پرون حملې وروسته مرحله یوه اهمه مرحله ده په دې کې باید د مجاهدینو استخبارات لاندې کارونه ته توجه وکړي .
- د مجاهدینو د نقصان مکمله اندازه لگول او په اړه یې یو مکمل راپور تیارول ، فایده به یې دا وي چې د حملې نوعه ، وجې او اثرات معلوم شي او په راتلونکې کې د ځاني او مالي زیان په کمولو کې مرسته وکولای شي .
 - جاسوس نیول
 - له حملې وروسته باید مشران ددې ټینګه پوښتنه وکړي چې سبب خو به یې د کوم شخص لا پرواهي نه وي ، که د یو فرد کوتاهي ثابته شي باید مناسبه سزا ورکول شي ، پېر داسې شوي چې د حملې په زیان کې د دښمن د کمال پر ځای زموږ خپله غلطي داخله وي ، که چېرې موږ خپل نظم مضبوط

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

کړو او په غلطیو سخته محاسبه او گروپږنه وکړو نو ان شاءالله د زیات زیان مخنیوی کیدلای شي .

جي پي ایس (GPS)

GPS (Global Positioning System) یا نړیوال ځای بنود سیستم یو موقعیت بنودونکی سیستم دی چې په ۱۹۷۳ کال کې د امریکا د دفاعي څانگې لخوا جوړ شو ، په اصل کې د امریکایي عسکرو، موټرو ، الوتکو او کښتیو د دقیق ځای بنودلو په نیت جوړ شوي خو په ۸۰ لسيزه کې د متحده ایالاتو لخوا په غیر نظامي چارو کې هم استعمال عام شو . جي پی ایس سیستم په هر ډول موسم کې د نړۍ په هرگوت کې بغیر له کوم مصرف نه کارېدای شي .

نن سبا د جي پی ایس استعمال د ژوند په مختلفو برخو کې تر سترگو کېږي ، لکه د هوا حالات د معلومولو ، ځمکه پېژندنې (چې له مخې یې د کانونه پوره نښه نقشه جوړېدای شي) د هوایی شرکتونو د الوتکو او ترانسپورتي وسائلو د ځای بنودلو لپاره استعمالیږي او...

د جي پی ایس سپورمکی (ستلايټ) دورځې په جريان کې دوه ځله د ځمکې له مدار څخه څرخي او ځمکې ته معلوماتي سیگنلونه لېږدوي. جي پی ایس سیستم له دريو برخو څخه جوړ شوي .

لومړی برخه یې ۲۴ ستلايټونه تشکیلوي چې د ځمکې له سطحې څخه ۲۰۰۰۰ کیلومتره لیري واټن کې ۲۴ ساعته څرخي، یعنی هره سپورمکی په ۱۲ ساعته کې یو وار له ځمکې نه راڅرخي ، ددې لپاره چې سپورمکی د مځکې هره برخه تر پوښښ لاندې راولي په ۶ گروپونو

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

وېشل شوې دي چې په هر ډله کې ۴ سپورمکی دي ، او هر ډلې ته يوه خاصه تگلاره ټاکل شوې ده تر څو شپږ مدورې حلقې د ځمکې ټوله شاوخوا تر پوښښ لاندې راولي .

د جي پي ايس دوهمه برخه ځمکنۍ دسگاه ده چې له يوه رسيور (Receiver) او يوه انتن څخه جوړه ده . او د نورو معلوماتي وسايلو په څېر معلومات خپل مرکز ته لېږدوي . دا انتن له سپورمکيو سيگنلونه تر لاسه کوي، او هرې برخې ته خپل معلومات لېږدوي ، دا سيگنلونه وروسته په دوو چپنلونو وېشل کېږي ، چې کله سيگنلونه سره جلا شي . رسيور جغرافيايي موقعيت رامنځ ته کوي .

دريمه برخه يې معلوماتي مرکز يا Data Center دی دا مرکز جي پي ايس کنټرولوي ، او د خپل سپر کمپيوټر په کارولو سره په نړۍ کې د جي پي ايس له دسگاؤ نه معلومات راټولوي تجزيه کوي يې، تر څو له نورو عامو معلوماتو سره يو ځای وڅېړل شي .

جي پي ايس د بېلا بېلو بنسټونو لخوا څارل کېږي . ډرون هم کولای شي هر قسم جي پي ايس که دسگاه وي او که په مبابيل کې موقعيت يې ليدلای شي .

د جي پي ايس سپورمیز (سټلايټ) سيستم

د جي پي ايس فضايي برخه د ۲۴ سپورمکيو (سټلايټونو) څخه جوړه شوې چې د ۱۲۰۰۰ مایلو په شاوخوا کې د ځمکې څخه ليرې په څرخيدو دي. دا سپورمکی هر وخت د حرکت په حال کې دي او د ۲۴ ساعتونو څخه کمه موده کې د ځمکې د مدار څخه دوه ځله څرخي او يا د ۶۰۰۰ کيلومتره شاوخوا په يو ساعت کې گرځي.

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

د جي پي ايس سيپورمڪي (سٽيلايٽون) د لمريزي انرژي ڇخه کار
اخلي او ڪه ڪله لمريزه انرژي ڪمه يا نه وي
نو د ڄاڻ پر ڄاڻ شويو بطريو د
انرژي ڇخه کار اخلي.

جي پي ايس دوه قسمه دي يو هغه ڇي
ستاسو موقعيت سمدستي ريسپور ته
لپڙدوي ڇي دا ۴ انچو په اندازو وي او ڪولاى
شي په هر ۲۰ يا ۳۰ ثانيو ڪي خپل موقعيت
خپل ريسپور ته لپڙدوي ڇي ، له هغه ڄاڻ
نه پي ڄارونڪي ڪولاى شي په ڙوندي بنه
وگوري او په نقشه باندي ورته ستاسو
موقعيت بنڪاره شي . دا جي پي ايس ڊوايس
په جي پي ايس ڊيٽڪٽر يا هغه آله ڇي جي پي
ايس ڪشف ڪوي ڪشف ڪڍلاى.

دوهم قسم پي ڇي له ڊپنه لڙ ڪوچني دي په ڙوندي بنه خپل موقعيت
نه لپڙي بلڪي هر هغه ڄاڻ خوندي ڪوي ڇي ڇپري تاسو ڄاڻ

وروسته اينسودنڪي مجبور دي ڇي ور وايي
خلي تر ڄو هغه ڄايونه وگوري ڇي تاسو
ورنه ليدل ڪري .

جي پي ايس تر موٽر لاندې

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

س: گرځنده يا هغه جي پي ايس چي په موټر وغيره پسې نښلول کيږي او کولای شي په ژوند بڼه خپل موقعيت څارونکي ته ليږي څنگه کار کوي؟

ج: لومړی جي پي ايس له ستلايت سره رابطه ټينگوي ، وروسته تر ټولو نږدې د ټيليفون له خادې ياتمبې سره رابطه ټينگوي چې له هغه ځايه بيا د جي پي ايس مرکز ته هغه معلومات ليږدول کيږي چې له جي پي ايس نه ترلاسه شوي وي ، له هغه ځايه بيا د انټرنټ په واسطه څارونکي کس ته ليږدول کيږي چې دا ټوله پروسه يواځې په يو څو ثانيو کې ترسره کيږي . د لا ډېر پوهاوي لپاره لاندې انځور وگورئ.

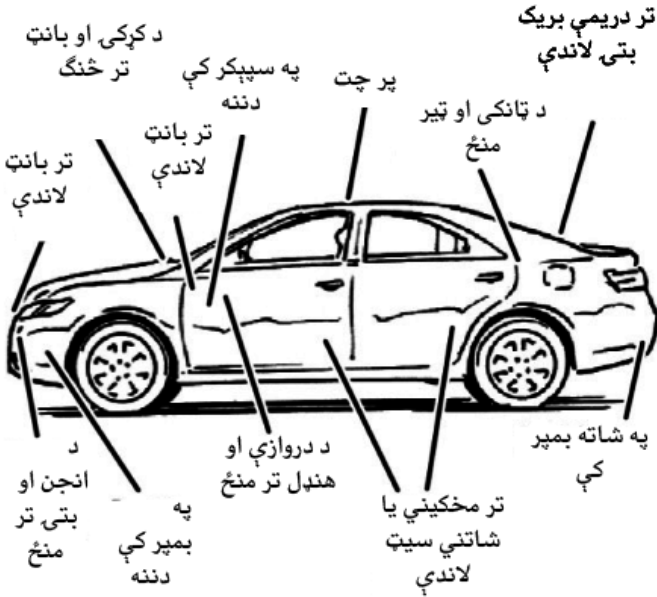
گرځنده جي پي ايس څنگه کار کوي

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

بعض هغه ځايونه چې عموما جي پي ايس پکې کښنودل کيږي .

هغه ځايونه چې عموما جي پي ايس پکې ځای پرځای کيږي

همدارنگه په موټر سايکل کې تر ټانکی لاندې ، تر سيټ لاندې له بيټري سره ، د شاپه بټی کې او داسې نورو ځايونو کې يوځای کيږي .

په کورونو کې عموما د کور پر بام د باندې ديوال بيخ ته ، د تشنابونو پر سر ، له لويې دروازې سره او داسې نورو ځايونو کې ښودل کيږي .

په خونه کې بيا د برق بورډ د کتابونو الماری ، په ساعت کې ، د جامو تر الماری يا صندوق لاندې ، د دروازې په چوکاټ کې ، د تشناب له دروازې سره ، او پورته د بام پر سر باندې ښودل کيږي ،

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

يادونه : په دې ځايونو کې عموماً د جاسوسي لپاره پټ ميکروفونونه او وړې کامرې هم ځای پر ځای کيږي .

ټيليفون

دا چې نن سبا د ټيليفون له ضرورته هيڅوک انکار نشي کولای بلکه دا راته ناممکن برېښي چې موږ دي له ټيليفون بغير خپل جهادي کارونه پرمخ بوځو، په دې کې موږ ټيليفون د ځان يو ډېر ښه معاون گڼو خو بلخوا هم دا ټيليفون زموږ تر ټولو لوی جاسوس هم کيدای شي. که يې په سمه توگه استعمال نکړو، د ځان او ملگرو د شهادت سبب مو هم همدا ټيليفون دي. امريکا او اتلافيان يې د نړۍ د ټيليفوني اړيکو په څارولو لگيا دي چې هر نوع ټيليفوني اړيکې او مسيچونه له ځان سره ثبت کوي. نن سبا د ټيليفون اړيکې هغه که مسيچونه وي او که صوتي کالونه ټول ريکارډ کيږي او د ځانگړو سافټو پرونو په ذريعه ورته مخصوص الفاظ ټاکل کيږي، چې د هغو الفاظو محمول کالونه له نورو بېلوي مثلاً دوی خپل سافټو پږ ته د جهاد لفظ ورکړي نو که په کومو کالونو کې د جهاد لفظ راشي سافټو پږ هغه ډايرک بېلوي او انساني تخنيکارانو ته يې ليري تر څو هغوی يې واورې او فيصله وکړي چې ددوی په گټه دی او کنه. همدا رنگه مسيچونه هم غير محفوظ دي هر SMS ساتل کيږي او د ځانگړو سافټو پرونو په ذريعه لټون پکې کېدلای شي تر څو د مخصوصو الفاظو لرونکي مسيچونه (جهاد، مجاهد، موټرېم، استشهادي وغيره ترېنه را بېل کړي).

دا چې څنگه کولای شو پوه شو چې موبايل مو څارل کيږي يا مو خبرې اورېدل کيږي، او يا څارونکی او جاسوس زموږ له موبايل نه کوم قسم گټه پورته کولای شي. په لاندې ډول دي

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

د موبایل د څارل کیدو نښې نښانې

- د خبرو پرو مهال د بیف بیف ، ټک ټک د راډیو فریکونسي آواز یا بېرته خپل آواز اورئ او د مخاطب کس آواز درته دوه ځله راځي نو ستاسو دوو په خبرو کې کوم دریم کس هم شریک ده چې ستاسو په منځ کې کېدونکې خبرې اوري.
- موبایل مو پخپل سر چالانېږي او بندېږي.
- موبایل مو ډېر زیات گرمېږي، ډاکله د بېټرۍ د خرابېدو وجه هم کیدلای شي خو که بېټرۍ مو هم ورته نوې اچولې وي او بیا هم گرمېږي نو خبره د فکر وړ ده.
- موبایل مو یواځې په یو خاص وخت کې گرمېږي.
- موبایل ته مو له نامعلومو شمېرو نه ویل کېدونکې مسیجونه راځي، دا هم ښکار نښه ده ځکه دا مسیجونه د جاسوسي سافتویر دي چې ستاسو موبایل ته د ځانگړو الفاظو په واسطه کوډونه ورکوي تر څو هغه څه ترسره کړي چې جاسوس آپلیکېشن ورته وایي.
- موبایل مو ډېر زیات انټرنیټ مصرفوي. که مو انټرنیټ ډېر ژر ختمېږي دا هم ستاسو د موبایل یا کمپیوټر د هېک کېدو نښه کېدای شي ځکه جاسوسي سافتویرونه خپل جمع کړای شوي معلومات لکه SMS، عکسونه، ویډیو، د میکروفون له لارې ریکارډ شوي آوازونه یا کیدای شي په ژوندۍ بڼه مو میکروفون یا کمره چالانه وي او هرڅه چې کوئ یا یې وایاست مو څارونکي کس ته لیږدوي.

د موبایل له جاسوسي نه ځان ساتل

اللهم اغفر لکاتبه و قارئه

- په لومړي قدم کې دا ضروري ده چې هیچا ته دا اجازه مه ورکوی تر څو مو مبابیل یا کمپیوټر ته خپل سیم کارډ، میموري او یا یو ایس بی ورواچوي، ځکه کیدای شي هغه ستاسو موبایل ته جاسوسي کونکي کوډ او سافتویر انتقال کړي، حتی داسې چپپونه او میموري کارډونه لا شته چې یواځې د څو ثانیه لپاره یې مبابیل او کمپیوټر ته وصل کړه او بیرته یې ورنه وباسه په دې ۱۰ یا ۲۰ ثانیه کې دی جاسوسي کونکی سافتویر چې یواځې د څو MB په اندازه وي ستاسو مبابیل او کمپیوټر ته انتقال کړي. چې پدې سره جاسوس کولای شي هر هغه څه چې موږ یې پخپله د کمپیوټر مخې ته ترسره کولای شو، دي یې له په کیلومیترونو لرې فاصله کې وکړي، خپل مهم فایلونه، عکسونه ویدیو نمبرونه وغیره... مو ډاونلوډ کړي د مبابیل یا کمپیوټر د کامرې او میکروفون له لارې مو حرکات او خبرې وڅاري زموږ موقعیت په مبابیل کې د وصل جی بی ایس له لارې معلوم کړي، کولای شي زموږ ده مبابیل IMEI نمبر پیدا او خپل څارونکي ته ولیږدوي دا هغه ته دا واک ورکوي تر څو که تاسو هغه سیم بدل کړئ هم جاسوس ته معلومیږي چې مبابیل هغه ده صرف سیم بدل شوي، په داسې حالت کې د مبابیل بدلول ضروري دي وغیره...

- هیچا ته دا اجازه مه ورکوی چې ستاسو مبابیل یا کمپیوټر ته ستاسو له اجازه پرته کوم داسې سافتویر چې باوري نه وي ډاونلوډ او انسټال کړي، ځکه نن سبا تقریبا ۹۰٪

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

سافټوټيرونه د خپلو استعمالونکو محرم معلومات له ځان سره ساتي.

- د کار په ټيليفون کې مو فيسبوک قطعاً مه استعمالوئ، ځکه فيسبوک د امريکايانو يو هغه جال دی چې ټول پکې نښتي دي، فيسبوک زموږ هره خبره چې شاوخوا مو څه کيږي، هغه ځای چې څو ورته، هغه خبرې چې په مبايل يې له بل چا سره کوو هغه او وخت يې يې SMS وغيره... هرڅه ريکارډ کوي او خپل سرور ته يې لېږدوي.

- د لا خوندي اړيکو لپاره بايد له ټيليجرام او سيگنال اپليکېشن څخه گټه واخيستل شي. ځکه واټسپ هم اوس د فيسبوک ملکيت ده او خپل Source Code نه نشروي تر څو موږ پوه شو چې واټسپ زموږ جاسوسي کوي او کله خو دا معلومه خبره ده چې واټسپ مو هره شمېره چې په مبايل کې مو وي يا په کوم وخت ورسره اړيکو نيسو څومره وخت مو ورسره خبرې وکړې وغيره دا هرڅه له ځان سره ساتي، دا چاره د فيسبوک کمپنۍ له طرفه جوړ شوي اپليکېشنونه لکه مسنجر، فيسبوک، لايټ فيسبوک وغيره ترسره کوي.

- د خپل حفاظت د يقيني کولو لپاره بايد په مبايل او کمپيوټر کې قوي انټي وائرس لکه ESET، Norton، bull guard نه استفاده وکړئ که کولای شئ د وينډوز پر ځای لينکس آپرېټنگ سسټم استعمال کړئ، ځکه هيڅ قسم وائرس ورباندې اثر نکوي. او تاسو ته مکمله آزادي درکوي.

- د خپل ځان او موبايل د پټ ساتلو لپاره تل له VPN څخه استفاده وکړئ ځکه دا تاسو ته د انټرنټ درکونکې کمپني تر

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

منځ رابطة پرې کوي او اجازه نه ورکوي تر څو ستاسو محرم معلومات تر لاسه کړي. تر ټولو ښه يې NORD VPN دی بيا په ترتيب سره Cyber Ghost او Express VPN دي.

که پوه شوی چې موبایل مو څارل کيږي نو...

- له موبایل نه مو بېټری وباسئ هغه ټیلیفون هیڅ کله هم مه استعمالوئ چې بېټری يې نه وځي.
- موبایل مو RESTOR کړئ تر څو هغه ټول کوډونه او سافټوېرونه چې پکې دي پکې ختم شي. او موبایل مو عادي حالت ته راوگرځي.
- مشرانو ته پکار دي چې تر شپږو میاشتې زیات یو موبایل استعمال نکړي، د لاهوندي توب لپاره پکې سیم هم باید وانچول شي بلکې پرځای يې له گرځنده وایفای نه کار واخیستل شي.
- زور موبایل باید ضائع کړي ځکه که له موبایل نه هر شی ډلیټ شي له استخباراتي ادارو سره داسې سافټوېرونه او آلات موجود دي چې کولای شي هر هغه څه چې ددې موبایل په واسطه ترسره شوي وي بېرته راوگرځوي، که موبایل ریستور شي هم.
- د احتیاط تقاضا داده چې په خپل منځ کې د رابطې په صوتي مسیجونه ونشي، پرځای يې له لیکلي مسیج نه کار واخیستل شي. دالیکل هم باید مخصوصه ښه ولري. مثلا له هرو دريو حروفو وروسته یو ټکی ولگول شي په ابتداء کې یو شفري نوم ولیکل شي دا نوم باید په هره

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

مياشت کې بدل شي، په خط کې بايد يوه يا دوې داسې اشارې خامخا موجودي وي چې تاسو ورباندې يو بل پېژنئ، مسيجونه بايد تر يوې ورځې زيات ونه ساتل شي که کوم د کوم مسيج ساتل پېر ضروري وي بايد له اپليکېشن نه لري شي په يو بل فايل کې ځان ته وساتل شي، يا يې عکس واخيستل شي او هغه محفوظ کړل شي، موبایل ته خامخا بايد سخت پاسورډ لگېدلی وي، دا پاسورډ بايد هره مياشت يا ۱۵ ورځې وروسته بدل شي. وغيره.....

• په حساسو حالاتو کې داسې ميايل بايد قطعاً نشي استعمال چې کشف وي، يا په داسې ساحه کې نشي استعمال چې هلته دوې يا درې د ميايل خادې(تمبې) موجودي وي ځکه دا تمبې کولای شي له خپل ځان ستاسو د ميايل فاصله معلومه کړي. او که دا درې يا څلور شي نو کولای شي ستاسو دقيق موقعيت په گوته کړي.

11/27/2018

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

والله غالب على أمره ولكن أكثر الناس لا يعلمون- والحمد لله رب العالمين-

اللهم اغفر لكاتبه و قارئه

ماخذونه

ڈرون حملے اور انکا توڑ

بې پیلوٹہ

The predator

Wikipedia.com

مختلف اردو، عربی او انگلیسی سائیتونہ او کتابونہ

Download from: aghalibrary